

ความสัมพันธ์ของการกำหนดตนเอง การคลังโคล้ศิลปิน และ การฟื้นคืนพลัง ในผู้ใหญ่วัยเริ่มที่เข้าร่วม
กลุ่มชื่นชอบศิลปิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยา
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE RELATIONS AMONG SELF-DETERMINATION, CELEBRITY WORSHIP, AND RESILIENCE
IN EMERGING ADULTS IN A FANDOM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Psychology
FACULTY OF PSYCHOLOGY
Chulalongkorn University
Academic Year 2022
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ของการกำหนดตนเอง การคลังโคลีศิลปะ และการฟื้นคืนพลัง ในผู้ใหญ่วัยเริ่มที่เข้าร่วมกลุ่มขึ้นชอบ ศิลปะ
โดย	น.ส.จุฑามาศ มงคลอำนาจ
สาขาวิชา	จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.นิพัทธ์ พิชญโยธิน

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต็มพันธ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สักกพัฒน์ งามเอก)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.นิพัทธ์ พิชญโยธิน)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชีวิต)

จุฬามาศ มงคลอำนาจ : ความสัมพันธ์ของการกำหนดตนเอง การคลั่งไคล้ศิลปิน และการฟื้นคืนพลัง ในผู้ใหญ่วัยเริ่มที่เข้าร่วมกลุ่มชื่นชอบศิลปิน. (THE RELATIONS AMONG SELF-DETERMINATION, CELEBRITY WORSHIP, AND RESILIENCE IN EMERGING ADULTS IN A FANDOM) อ.ที่ปรึกษาหลัก : อ. ดร.นิปัทม์ พิชญโยธิน

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ของการกำหนดตนเอง (Self-determination) โดยประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ความต้องการความสามารถ (Competence) ความต้องการมีอิสระ (Autonomy) และความต้องการความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) รวมถึงการคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity worship) ที่อาจร่วมกันอธิบายการฟื้นคืนพลัง (Resilience) ในกลุ่มผู้ชื่นชอบศิลปินวัยผู้ใหญ่วัยเริ่ม อายุ 18-29 ปี จำนวน 134 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การกำหนดตนเองด้านความต้องการ 3 ด้าน (ความสามารถ การมีอิสระ และความสัมพันธ์ในสังคม) และการคลั่งไคล้ศิลปิน ร่วมกันอธิบายการฟื้นคืนพลัง (Resilience) ได้ร้อยละ 20.1 โดยการกำหนดตนเองด้านความต้องการความสามารถอธิบายการฟื้นคืนพลังได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ในการส่งเสริมการฟื้นคืนพลังในผู้ใหญ่วัยเริ่ม อาจเน้นเสริมทักษะความสามารถที่จำเป็นต่อการทำตามเป้าหมายของบุคคล กระบวนการพัฒนาทักษะอาจช่วยเพิ่มความสามารถในการฟื้นคืนพลังข้ามผ่านอุปสรรคไปสู่เป้าหมายได้ แม้ว่าความต้องการความสัมพันธ์และด้านความต้องการมีอิสระรวมถึงการคลั่งไคล้ศิลปินจะไม่สามารถอธิบายการฟื้นคืนพลังได้ แต่หากส่งเสริมทางด้านความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การมีอิสระในทางเลือกของตนเพิ่มขึ้น และสนับสนุนการติดตามศิลปินอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นกำลังใจในการข้ามผ่านอุปสรรคร่วมด้วย ก็อาจจะช่วยส่งเสริมการฟื้นคืนพลังของผู้ใหญ่วัยเริ่มที่ชื่นชอบศิลปินได้

สาขาวิชา จิตวิทยา

ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6470008738 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORD: Self-determination, Celebrity worship, Resilience, Emerging
Adulthood

Jutamas Mongkonamnad : THE RELATIONS AMONG SELF-DETERMINATION,
CELEBRITY WORSHIP, AND RESILIENCE IN EMERGING ADULTS IN A FANDOM.

Advisor: Nipat Pichayayothin, Ph.D.

The purpose of this study was to explore the relationship of self-determination which consists of 3 aspects; competence, autonomy, and relatedness as well as celebrity worship that may together explain resilience in a group of 134 emerging adults in a fandom aged 18-29 years old. An analysis of the results showed that self-determination in the three areas of needs (competence, autonomy, and relatedness) and celebrity worship together explained 20.1% of the variance in resilience. Need for competence was significantly associated with resilience. Therefore, to promote resilience in emerging adults, we may focus on promoting the skills needed to achieve the goals of the person. The process of skill development may help promoting resilience to overcome obstacles and reach ones' goals. Although autonomy, relatedness, and celebrity worship were not associated with resilience, promoting good relationships with others, having more freedom of choices, and showing appropriate support for their favorite artists may act as the encouragement for emerging adults who were in fandom to overcome various obstacles.

Field of Study: Psychology

Student's Signature

Academic Year: 2022

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยคามกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. นิปัทม์ พิชญโยธิน ที่ช่วยเหลือสนับสนุนในการแก้ไขข้อบกพร่องวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความตั้งใจ พร้อมทั้งให้กำลังใจ เตือนสติ ติดตามความก้าวหน้า ให้คำปรึกษา และให้ความมั่นใจตลอดการศึกษาระดับปริญญาโท จากการสนับสนุนเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จ ผู้วิจัยตระหนักถึงความทุ่มเทของอาจารย์ที่ปรึกษา จึงขอขอบคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

กราบขอขอบคุณกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ สักกพัฒน์ งามเอก เป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ภายนอก ที่สละเวลาเพื่อเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

กราบขอขอบคุณอาจารย์ ดร.จิรภัทร รวีภัทรกุล และ อาจารย์อภาพร อุษณรัศมี เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจภาษาเพื่อพัฒนามาตรวัดของผู้วิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขพัฒนาเครื่องมือวิจัย นอกจากนี้ขอขอบคุณ คุณณัฐพัชร์ สิมะรังษฤษฎ์ ผู้ให้คำปรึกษาทางสถิติของ Psych Stats Clinic สำหรับการให้คำปรึกษาทางสถิติทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ผลได้อย่างถูกต้อง

กราบขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.พรธรรมะที สุทธิธรรม รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต รองศาสตราจารย์สักกพัฒน์ งามเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรวดี วัฒนโกศล อาจารย์ ดร.จิรภัทร รวีภัทรกุล อาจารย์อภาพร อุษณรัศมี อาจารย์ ดร.พิมพ์จุฑา นิยมมาภิรัตน์ คณาจารย์สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สละเวลาในการตรวจสอบ มอบความรู้ และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิของการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติทางจิตวิทยา TNCP2023 ที่สละเวลาในการตรวจสอบ ช่วยให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ คุณวัลลภ คุณเสาวลักษณ์ คุณเงาะ และเจ้าหน้าที่ของคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมถึงเจ้าหน้าที่ของงาน TNCP2023 ที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในเรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง และยิ่งไปกว่านั้นขอขอบคุณ Facebook page : CU Ref ที่ช่วยเหลือทั้ง endnote และ itthesis ให้ผ่านไปได้อย่างราบรื่น

ขอบคุณมิตรสหายทุกท่านที่เรียนในคณะจิตวิทยา จิตวิทยาพัฒนาการรหัส 64 ที่คอยให้คำปรึกษา ข้อมูล แลกเปลี่ยนความรู้ และให้กำลังใจกันเสมอ ผู้วิจัยขอขอบคุณสำหรับมิตรภาพดี ๆ ที่ได้รับ

ขอกราบขอขอบคุณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับการสนับสนุนทุนการศึกษา อันเป็นประโยชน์และเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี รวมถึงขอขอบคุณ หน่วยจิตเวชเด็กและวัยรุ่น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ที่ให้การสนับสนุนทั้งในด้านกำลังใจและคำแนะนำด้านการเรียนในครั้งนี้

ขอบคุณผู้ช่วยเข้าร่วมงานวิจัยรวมถึงผู้ช่วยกระจายแบบสอบถาม และเพื่อน ๆ ที่ชื่นชอบศิลปินในกลุ่มเดียวกัน ที่ตั้งใจทำแบบสอบถามและช่วยเหลือ ทำให้งานวิจัยนี้เก็บกลุ่มตัวอย่างได้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา

ขอบคุณเพื่อนปริญญาตรีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลุ่ม CHU ที่ยังคงให้กำลังใจเสมอ และปลอบใจในช่วงเวลาที่ยากลำบาก ขอกราบขอขอบคุณครอบครัว โดยเฉพาะหลาน ๆ เป็นแสงสว่างที่สดใสเสมอในยามที่ท้อแท้ ที่ส่งเสริมให้ผู้วิจัยมีพลังใจ และเป็นกำลังใจที่สำคัญอย่างยิ่งตลอดระยะเวลาการศึกษานำมาซึ่งความสำเร็จในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอบคุณตัวเองที่ก้าวข้ามผ่านอุปสรรคต่าง ๆ มาด้วยจิตใจที่ยังคงเข้มแข็งและมีสติครบถ้วน ทั้งยังสามารถแบ่งเวลาเรียนนอกเวลา ทำงานประจำ ดูซีรีส์ และเล่นเกมสัปดาห์เพื่อผ่อนคลายจากความเครียด ทำให้ผู้วิจัยมีแรงใจในการก้าวต่อไปเพื่อทำวิทยานิพนธ์นี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	4
ผู้ใหญ่วัยเริ่ม (Emerging adulthood).....	4
ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกึ่งความจริง (Parasocial relationships).....	5
การคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity worship).....	6
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory).....	7
การกำหนดตนเอง (Self-determination).....	9
การฟื้นคืนพลัง (Resilience).....	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดตนเอง การคลั่งไคล้ศิลปิน และการฟื้นคืนพลังในผู้ใหญ่วัยเริ่ม	17
สมมติฐานการวิจัย.....	23
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	23
ขอบเขตการวิจัย.....	23
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	23
คำจำกัดความ.....	23

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	24
บทที่ 2 วิธีดำเนินงานวิจัย	25
ลักษณะของผู้เข้าร่วมการวิจัย	25
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	29
การพัฒนาเครื่องมือวิจัย	32
วิธีดำเนินการเก็บข้อมูลจริง.....	33
การพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย.....	33
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
3.1 ผลการวิเคราะห์สถิติเบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	34
3.2 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	36
บทที่ 4 อภิปรายผล	38
4.1 อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐาน	38
4.2 ข้อจำกัดในงานวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป.....	40
4.3 ข้อเสนอแนะในการนำไปประยุกต์ใช้	42
บรรณานุกรม.....	44
ภาคผนวก.....	50
ภาคผนวก ก	51
ภาคผนวก ข	59
ภาคผนวก ค	60
ภาคผนวก ง.....	66
ภาคผนวก จ	70
ภาคผนวก ฉ	74
ประวัติผู้เขียน	75

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังเกี่ยวกับ ผลลัพธ์ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2541)	8
ตารางที่ 2 ลักษณะของผู้เข้าร่วมการวิจัย (N = 134)	26
ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และการแจกแจงข้อมูลตัวแปรตามกรอบวิจัย	35
ตารางที่ 4 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	36
ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรต้นมีความสัมพันธ์ต่อการฟื้นคืนพลัง	37

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แสดงองค์ประกอบทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-determination theory) (Cook & Artino Jr, 2016)	10
--	----

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรมการติดตามศิลปินเริ่มขึ้นประมาณศตวรรษที่ 20 ในช่วงที่เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์มีการพัฒนา ทำให้มีช่องทางสำหรับการติดต่อสื่อสารเพิ่มมากขึ้น รวมถึงทำให้ศิลปินนักร้องต่างประเทศและในประเทศได้สร้างชื่อเสียงอย่างกว้างขวาง ลดช่องว่างระหว่างศิลปินและผู้ติดตามที่เราเรียกกันโดยทั่วไปว่า “แฟนคลับ” เป็นผู้ที่ชื่นชอบศิลปิน จึงเกิดเป็นกลุ่มสังคมใหม่ที่เหล่าแฟนคลับรวมกลุ่มกัน เรียกกันว่า “แฟนด้อม (Fandom)” หรือ “ผู้คลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity worship)” ซึ่งเป็นรูปแบบปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ความจริง (Parasocial relationships) กับศิลปินที่ชื่นชอบ โดย Bond (2021) อธิบายถึงการรูปแบบมีปฏิสัมพันธ์กับศิลปินที่ชื่นชอบหรือตัวละครสมมติ (เช่น คุณลักษณะหรือตัวตนที่สร้างขึ้นในสื่อออนไลน์) โดยทำความรู้จักพวกเขาผ่านหน้าจอ เช่น ศิลปินนักแสดงที่ออกรายการโทรทัศน์ บุคคลที่มีอิทธิพลในโลกออนไลน์ (Influencer) ในช่องยูทูบ (Youtube) และ นักร้อง เป็นต้น เกิดเป็นความผูกพันทางอารมณ์และสังคมที่เป็นความรู้สึกทางเดียวต่อบุคคลในสื่อเหล่านั้น เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ความจริงกับศิลปินที่ชื่นชอบ ความสัมพันธ์นี้คล้ายคลึงกับความสัมพันธ์ในชีวิตจริง ผู้คนเหล่านั้นจะมีการรวมกลุ่มหรือวงสังคมเฉพาะสำหรับการติดตามชื่นชมศิลปิน จึงเริ่มมีระบบการนัดพบศิลปินและนัดพบผู้ที่ชื่นชอบเดียวกันในหลากหลายรูปแบบ ยกตัวอย่างเช่น ทัวร์คอนเสิร์ต การจัดงานแฟนมีตติ้ง หรืองานจับมือกับไอดอล การนัดพบปะตามห้างสรรพสินค้าหรือร้านกาแฟ กิจกรรมส่งเสริมชื่อเสียงศิลปิน การรวบรวมเงินเพื่อขึ้นป้ายโฆษณา เป็นต้น เหล่าแฟนคลับรู้สึกว่าได้ใกล้ชิดกับศิลปินมากขึ้นและมีสังคมเฉพาะของตนเอง กิจกรรมเหล่านี้ล้วนมีค่าใช้จ่าย ผู้คนในสังคมในสังคมจึงมองว่าวัฒนธรรมการติดตามศิลปินนั้นสิ้นเปลืองเงินทองและเสียเวลาอย่างมาก บางคนจึงมีเจตคติเชิงลบต่อผู้ที่ชื่นชอบศิลปิน

งานวิจัยของ ณัชชา สิงพลอนันตชัย ปี 2018 ศึกษาถ้อยคำแห่งความเกลียดชังแฟนคลับหรือผู้ที่ชื่นชอบศิลปิน พบว่า ผู้คนใช้ถ้อยคำเหล่านั้นจะลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของเหล่าผู้ที่ชื่นชอบศิลปิน กีดกัน แบ่งแยก เกิดเป็นภาพเหมารวมที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก อย่างไรก็ตามในบางครั้งผู้ที่ชื่นชอบศิลปินสามารถสร้างรายได้จากการติดตามศิลปิน ยกตัวอย่างเช่น การซื้อขายแลกเปลี่ยนการ์ดสะสม ตั๊กตา วาดภาพ เป็นต้น ในมุมมองทางจิตเวชที่ศึกษาในผู้ที่ชื่นชอบศิลปิน ในการศึกษาของ

Maltby และคณะ (2004) พบว่า การขึ้นชอบศิลปินในระดับเข้มข้น (Intense-personal reasons) เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตที่แย่ลง นั่นคือ ภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล อาการทางร่างกาย ความผิดปกติทางสังคม มีอารมณ์เชิงลบในแง่ของความเครียด และอารมณ์เชิงบวกต่ำ คือ มีความพึงพอใจในชีวิตต่ำ และงานวิจัยอีก 10 ปีต่อมาของ Sansone และ Sansone (2014) พบว่า ความหมกมุ่นอยู่กับศิลปินที่มากเกินไปมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาทางอารมณ์และจิตใจที่อาจเกิดขึ้นได้หลายอย่าง ปัญหาเหล่านี้อาจรวมถึงความกังวลเกี่ยวกับภาพลักษณ์ โดยเฉพาะในหมู่วัยรุ่นหนุ่มสาว มีแนวโน้มที่จะทำกิจกรรมเสริมความงามมากขึ้น มีปัญหาทางสุขภาพจิตและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมถึงลักษณะบุคลิกภาพที่หลงตัวเอง การแยกตัว แนวโน้มการใช้ยาเสพติด แนวโน้มทางอาชญากรรม พฤติกรรมการสะกดรอยตาม การใช้จ่ายไม่ยั้งคิด ภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล และความผิดปกติทางสังคมทั่วไป จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเหล่านี้มักเกิดขึ้นในผู้ที่มีคะแนนการคลั่งไคล้ศิลปินในระดับสูง

อย่างไรก็ตามในอีกแง่มุมหนึ่ง ผู้คลั่งไคล้ศิลปินไม่ได้มีความทุกข์หรือการมีปัญหาสุขภาพทางจิตเสมอไป จากงานวิจัยของ นิธนา ธนทัตน์ทพนน (2561) พบว่า กลุ่มผู้ที่ขึ้นชอบศิลปินมีความสุขเชิงอัตวิสัย (Subjective well-being) และการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าการเป็นผู้ที่ขึ้นชอบศิลปินไม่ได้หมายความว่ามีความถึงการมีรู้สึกทุกข์หรือปัญหาสุขภาพทางจิตเสมอไป ผู้ที่ขึ้นชอบศิลปินหลายคนมีคะแนนความสุขเทียบเท่ากับคนทั่วไป งานวิจัยจากต่างประเทศก็ได้นำเสนอข้อดีของการเป็นผู้ที่ขึ้นชอบศิลปินเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น การเป็นผู้ที่ขึ้นชอบศิลปินส่งเสริมให้บุคคลมีการพัฒนาอัตลักษณ์ (Stever, 2011) การมีส่วนร่วมในชุมชนแฟนคลับนักกีฬาช่วยให้ผู้คนสร้างสายสัมพันธ์ทางสังคม ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง ความรู้สึกมีความสุขในสังคม ช่วยเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง และความพึงพอใจในชีวิต (Vallerand et al., 2008; Wann et al., 2017; Wann & Weaver, 2009) นอกจากนี้การเป็นผู้ที่ขึ้นชอบศิลปินสามารถเพิ่มความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ได้พบเพื่อนใหม่ ได้เรียนรู้วัฒนธรรมของการเป็นผู้ที่ขึ้นชอบศิลปินและเป็นความบันเทิงในช่วงเวลาพักผ่อนได้อีกด้วย คุณลักษณะและรูปแบบของการเป็นผู้ที่ขึ้นชอบศิลปินจึงมีความหลากหลาย จึงไม่สามารถเหมารวมหรือด่วนสรุปได้ว่าการเป็นผู้ที่ขึ้นชอบศิลปินทำให้เกิดโรคทางจิตเวช หรือโรคทางจิตเวชทำให้รู้สึกอยากติดตามศิลปิน จากงานวิจัยที่ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผู้ขึ้นชอบนักกีฬาก็จะพบส่วนที่ดีของการเป็นผู้ที่ขึ้นชอบศิลปินอยู่เช่นกัน

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยจึงสนใจเรื่องการติดตามศิลปินดารานี้ ในแง่มุมมองที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ การติดตามศิลปินอาจมีส่วนช่วยให้บุคคลได้รับกำลังใจจากศิลปิน ผู้ที่ชื่นชอบศิลปินได้เรียนรู้แง่มุมชีวิตผ่านเจตคติ มุมมองและการใช้ชีวิตของศิลปิน ไม่ว่าจะเป็นความพยายาม ความอดทน ความยากลำบาก และการต่อสู้เพื่อทำตามเป้าหมายในชีวิตของพวกเขาก่อนที่จะมีชีวิตที่ประสบความสำเร็จ จากงานวิจัยของ Ang และ Chan (2018) ได้สัมภาษณ์ผู้ที่ชื่นชอบศิลปินพบว่า วัยรุ่นไม่คิดว่าจะมีผลกระทบด้านลบจากประสบการณ์การเป็นผู้ที่ชื่นชอบศิลปินของพวกเขา และศิลปินมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่ในทางบวก ผู้ที่ชื่นชอบศิลปินส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า การเป็นผู้ที่ชื่นชอบศิลปินช่วยเพิ่มอารมณ์เชิงบวก มีความสุข ลดอารมณ์เชิงลบ ลดความเครียด และการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง (Parasocial relationship) ที่ผู้ชื่นชอบมีต่อศิลปินสัมพันธ์กับอารมณ์ในเชิงบวก และเมื่อต้องเผชิญปัญหา การติดตามศิลปินช่วยลดทอนความเครียดที่เกิดขึ้นได้อีกด้วย

การติดตามศิลปินเป็นงานอดิเรกรูปแบบหนึ่ง ถือเป็นกิจกรรมทั่วไป เป็นเพียงความชอบหนึ่งของบุคคลเท่านั้น เหล่าผู้ที่ชื่นชอบศิลปินมักได้รับการตัดสินจากสังคมในแง่ลบ แต่การติดตามศิลปินกลับสร้างความสุข สร้างแรงบันดาลใจให้กับเหล่าผู้ที่ชื่นชอบศิลปินเหล่านั้นได้อย่างมากมาย ความขัดแย้งกันนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นความสนใจการศึกษาการเป็นผู้ที่ชื่นชอบศิลปินในเชิงบวก อาจเป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างความเข้าใจ และการยอมรับของการเป็นผู้ที่ชื่นชอบศิลปินซึ่งผู้วิจัยสนใจในมิติที่การติดตามศิลปินเป็นแรงบันดาลใจในการทำตามเป้าหมายของบุคคล จึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ของการกำหนดตนเอง (Self-determination) และการคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity worship) ที่อาจร่วมกันอธิบายการฟื้นคืนพลัง (Resilience) ในผู้ที่ชื่นชอบศิลปินในวัยผู้ใหญ่วัยเริ่ม อายุ 18-29 ปี เนื่องจากเป็นวัยที่มีความกดดันจากหลาย ๆ ด้าน มีการเปลี่ยนผ่านของชีวิต ต้องอาศัยแรงจูงใจในการทำเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-determination theory) ระหว่างทางไปยังเป้าหมายอาจพบอุปสรรคมากมาย เช่น ความกดดันจากความคาดหวังในตนเอง ความกดดันจากผู้อื่น ความกดดันจากครอบครัว เป็นต้น ผู้ที่ชื่นชอบศิลปินอาจเรียนรู้การฟื้นคืนพลังได้จากศิลปิน ซึ่งเป็นตัวแบบ จากการที่ได้ติดตามดูความพยายามมุ่งสู่เป้าหมายและการต่อสู้ ล้มแล้วลุกเพื่อการพัฒนาตัวเองของศิลปิน ผู้ที่ชื่นชอบศิลปินอาจได้ตัวแบบการฟื้นคืนพลัง (Resilience) จากศิลปินเพื่อทำตามเป้าหมายของตนต่อไปได้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้ใหญ่วัยเริ่ม (Emerging adulthood)

Arnett (2000) ได้เสนอช่วงวัยใหม่นั้นคือ ผู้ใหญ่วัยเริ่ม (Emerging adulthood) อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายจนถึงวัย 20 ปี โดยเน้นที่อายุ 18-25 ปี และ Arnett (2014) นำเสนอช่วงอายุของผู้ใหญ่วัยเริ่มอีกครั้ง Arnett ได้ศึกษาขยายช่วงอายุออกไปและพบว่าผู้ใหญ่วัยเริ่มอยู่ในช่วงประมาณ 18-29 ปี ช่วงวัยเปลี่ยนผ่านจากวัยรุ่นก่อนเข้าสู่ผู้ใหญ่ เป็นช่วงวัยที่เริ่มมีอิสระจากบทบาทและบรรทัดฐานทางสังคม ไม่มีการพึ่งพาอย่างในวัยเด็กและวัยรุ่น แต่ยังไม่สามารถมีความรับผิดชอบได้เท่าผู้ใหญ่ ช่วงผู้ใหญ่วัยเริ่มจึงยังเป็นการค้นหาเส้นทางต่าง ๆ ทั้งความรัก การทำงาน และมุมมองต่อโลก เป็นช่วงเวลาที่มึเส้นทางมากมายให้ได้ทดลองได้สำรวจความเป็นไปได้อย่างอิสระ มีการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตในอนาคต เป็นช่วงเวลาที่สำคัญสำหรับชีวิต ดังนั้น ในช่วง 18 ปีขึ้นไปจึงเป็นช่วงวัยที่น่าสนใจเพราะเป็นช่วงค้นหาและตั้งเป้าหมายของชีวิต ทั้งการเข้าเรียนมหาวิทยาลัย การแต่งงาน การเริ่มงานประจำ ค้นหาสายอาชีพ ซึ่งในช่วงวัยนี้อาจพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง (Parasocial relationships) กับศิลปินที่ชื่นชอบได้โดยจากงานวิจัยของ Stever (2011) ได้อธิบายถึงลำดับขั้นพัฒนาการของ Erikson หลังจากจบวัยรุ่นจะเป็นขั้นที่ 6 ช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (Young adult) จะเป็นช่วงที่เน้นเกิดความรู้สึกสนิทสนมกับบุคคลรอบข้าง (Intimacy) หรือความโดดเดี่ยว (Isolation) โดยเริ่มในช่วงอายุประมาณ 18-40 ปี สำหรับการต่อสู้ของผู้คนในวัยนี้ การชื่นชอบศิลปินและสื่อออนไลน์ก็อาจมีบทบาทสำคัญเช่นกัน หากเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว บุคคลอาจสร้างความผูกพันและรู้สึกสนิทสนมกับศิลปิน ซึ่งช่วยให้บุคคลลดความรู้สึกโดดเดี่ยวจากโลกในชีวิตจริงของตน ยกตัวอย่างเช่น หญิงวัย 28 ปี อธิบายว่า มีความรู้สึกโรแมนติกจากการอ่านนิยายดีกว่าไม่เคยรู้สึกโรแมนติกเลย แม้ประสบการณ์โรแมนติกที่ไม่ได้มาจากประสบการณ์จริงก็สามารถสร้างความพอใจได้ในระดับหนึ่ง แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ชื่นชอบศิลปิน อาจเลือกสร้างความสัมพันธ์และความรู้สึกโรแมนติกที่ไม่ได้มาจากประสบการณ์จริงแทนที่จะไม่เคยรู้สึกเลย ดังนั้น ในช่วงเปลี่ยนผ่านวัยประมาณ 18-29 ปีนี้ บุคคลที่อาจประสบปัญหาเรื่องการสร้างหรือพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง บุคคลจึงอาจเบนเข็มไปพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง (Parasocial relationships) กับศิลปินที่ชื่นชอบได้เช่นกัน

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง (Parasocial relationships)

Ruggiero (2000) เสนอแนวคิดเรื่องปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง หรือ Parasocial relationships นี้ มีจุดเริ่มต้นจากการศึกษาการเลือกใช้สื่อของผู้บริโภค ตามทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ (Uses and gratifications theory) ที่อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ชมในการเลือกใช้สื่อ และการมีแรงจูงใจในการประเมินความต้องการของตนเอง และการคาดหวังว่าสื่อและเนื้อหาเหล่านั้นจะมีเนื้อหาที่อ่านแล้วทำให้บุคคลรู้สึกพึงพอใจ ตัวอย่างเช่น บุคคลมีแรงจูงใจในการใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกันไป เช่น อัตลักษณ์ทางสังคม (Social identity) การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal communication) การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแบบกึ่งมีส่วนร่วม (Parasocial interaction) การอยู่ร่วมกัน (Companionship) การหลบหนีจากโลกแห่งความเป็นจริง (Escape) ความบันเทิง (Entertainment) และการเฝ้าระวังภัย กลโกงต่าง ๆ (Surveillance)

การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแบบกึ่งมีส่วนร่วม (Parasocial interaction) เป็นการโต้ตอบในจินตนาการของแฟนคลับกับศิลปินเฉพาะในขณะที่ได้รับชมสื่อ เช่น รู้สึกขณะชมละครว่าศิลปินผู้นั้นเป็นเหมือนแม่ พี่สาว น้องชาย และอื่น ๆ ของตน ซึ่งจะแตกต่างกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง (Parasocial relationships) กับศิลปินที่ชื่นชอบ เป็นการชื่นชอบศิลปินอยู่ฝ่ายเดียว ที่กินระยะเวลายาวนาน ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของตน และมีการจินตนาการว่าเป็นเครือญาติกัน (Parakin relationships) โดยแฟนคลับเหล่านี้จะมีการจัดระเบียบ แบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และมีความทุ่มเทอย่างแรงกล้าในการดำเนินงาน แฟนคลับเหล่านี้มักใช้กลยุทธ์วางแผนระยะยาวในการซื้อสื่อโฆษณาทางสื่อออนไลน์เพื่อสร้างชื่อเสียงเพื่อให้ศิลปินของพวกเขาให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง รวมถึงการโพสต์บทวิจารณ์ในเชิงบวก การออกแบบโปสเตอร์โฆษณาตัวศิลปิน การกระตุ้นปริมาณการเข้าชมออนไลน์ การบอกเล่าถึงเส้นทางอาชีพของศิลปิน การมีส่วนร่วมอย่างลึกซึ้งในทุกขั้นตอนของแผนอาชีพของศิลปิน และรวมพลังระดมทุนจำนวนมากซึ่งประเมินค่าไม่ได้สำหรับศิลปินในอุตสาหกรรมบันเทิงสมัยใหม่ เช่น การทุ่มซื้อผลิตภัณฑ์ที่ศิลปินเป็นตัวแทนโฆษณา เป็นต้น (Yan & Yang, 2021)

Bond (2021) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง (Parasocial relationships) กับศิลปินที่ชื่นชอบ ที่อาจช่วยลดมุมมองอคติต่อผู้ที่รักเพศเดียวกัน ผู้เข้าร่วมได้ดูวิดีโอที่ถ่ายทอดเกี่ยวกับผู้ที่รักเพศเดียวกัน ในลักษณะในทางบวก พบว่า ผู้เข้าร่วมมีอคติที่มองผู้ที่รักเพศเดียวกันเป็นคนนอกลดลง งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าผู้ชมที่ได้รับสื่อทางโทรทัศน์สามารถพัฒนา

ความสัมพันธ์ทางสังคมและอารมณ์กับตัวละครในสื่อได้ โดยเฉพาะกับตัวละครผู้ที่รักเพศเดียวกัน ผู้ชมสื่อได้พัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับความจริงกับศิลปินที่ชื่นชอบ ผ่านตัวละครที่สมมติขึ้น ซึ่งเชื่อมโยงกับเจตคติและพฤติกรรมได้มากพอ ๆ กับการติดต่อระหว่างบุคคลโดยตรง อุตสาหกรรมสื่อจึงมีความพยายามในการแสดงภาพตัวละครที่น่าดึงดูดและดึงดูดใจทางสังคมซึ่งมีภูมิหลังและอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อช่วยผู้ชมในการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมและอารมณ์กับบุคคลของสื่อที่มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงเจตคติเชิงลบต่อผู้อื่น การมีส่วนร่วมในสังคม และมีความเห็นอกเห็นใจมากขึ้น จากงานวิจัยด้านบนแสดงถึงสื่อออนไลน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเจตคติหรือความคิดส่วนบุคคลผ่านสื่อได้ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างแฟนคลับและศิลปิน เป็นความรู้สึกผูกพันที่แฟนคลับมีต่อศิลปินฝ่ายเดียว จนอาจเรียกได้ว่าเป็นการคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity worship)

การคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity worship)

การคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity worship) คือความสัมพันธ์ระหว่างผู้คลั่งไคล้ศิลปินและศิลปิน เป็นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงที่ผู้คลั่งไคล้ศิลปินมีต่อศิลปิน ให้ศิลปินเป็นจุดสนใจหลักในชีวิต มีความรักต่อศิลปินทั้งในระหว่างและหลังการใช้สื่อออนไลน์ รวมถึงความเอาใจ จงรักภักดี ผูกพัน เคารพ อีกทั้งความเต็มใจที่จะให้เวลาและใช้เงิน (Brown, 2015) Brooks (2021) ได้แบ่ง การคลั่งไคล้ศิลปินมี 3 ระดับ คือ 1. ระดับความสนใจศิลปินเพื่อความบันเทิง (Entertainment-social) บุคคลในรูปแบบนี้สนใจศิลปินจากการได้รับความบันเทิง จากผลงานของศิลปิน และการเข้าร่วมกลุ่มผู้ที่ชื่นชอบศิลปินทำให้ได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น เกิดการพบปะพูดคุยกับคนที่มีความชื่นชอบเดียวกัน ได้พูดคุยเกี่ยวกับศิลปินที่ชื่นชอบและติดตามชีวิตของศิลปินผ่านสื่อออนไลน์ 2. ระดับความผูกพันยึดติด (Intense-personal) ระดับความรู้สึกชอบที่รุนแรงขึ้น มีความรู้สึกชื่นชอบศิลปินอย่างมากและต้องการรับรู้ชีวิตส่วนตัวของศิลปิน อาจเริ่มรู้สึกถึงการมีชีวิตอยู่และทำเพื่อศิลปินที่ชื่นชอบ และ 3. ระดับความคลั่งไคล้ (Borderline-pathological) ระดับความรู้สึกที่เข้าข่ายเป็นปัญหาต่อสุขภาพจิต เป็นความเต็มใจที่จะทำสิ่งต่าง ๆ เกือบทุกอย่างเพื่อเอาใจศิลปินที่ชื่นชอบ และมีจินตนาการเพ้อฝันเกี่ยวกับตัวศิลปิน รวมถึงการรุกรากล้าพื้นที่ส่วนตัวจนสร้างความเดือดร้อนให้กับศิลปิน เช่น สร้างความแตกต่างเพื่อให้ศิลปินสังเกตเห็น มีการแสดงออกอย่างสุดโต่งที่บ่งชี้ถึงความผิดปกติทางจิตของการบูชาคนดัง เช่น มีภาวะหลงผิดคิดว่ารัก (Erotomania) การสะกดรอยตาม เป็นต้น (McCutcheon et al., 2002) ดังนั้นการคลั่งไคล้ศิลปินในระดับที่มากเกินไปจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี แต่อย่างไรก็ตามหากการติดตามศิลปินเป็นการให้ศิลปินเป็นตัวแบบของการดำเนินชีวิต

อาจเกิดผลดีได้เช่นกัน ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงสนใจศึกษาในประเด็นของผู้ที่ชื่นชอบศิลปินและให้ศิลปินเป็นต้นแบบ ตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory) ของ Albert Bandura เสนอว่า การเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องมีพฤติกรรมก่อนจะเกิดการเรียนรู้ แต่เกิดจากการสังเกตต้นแบบได้เช่นกัน ตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมนี้ การเรียนรู้จะเกิดจากพฤติกรรมสภาพแวดล้อม และปัจจัยส่วนบุคคลร่วมด้วยกัน ปัจจัยทั้ง 3 ส่งผลซึ่งกันและกัน จึงมีแนวคิด 3 ประการ นั่นคือ การเรียนรู้เกิดจากการสังเกตต้นแบบ การกำกับตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550)

1. การเรียนรู้เกิดจากการสังเกตต้นแบบ (Observation learning) เป็นการรับรู้สภาพการณ์ต่าง ๆ ผ่านประสบการณ์ของผู้อื่น ต้นแบบ มี 2 รูปแบบ คือ ต้นแบบสัญลักษณ์ (Symbolic model) คือ การเห็นต้นแบบผ่านสื่อ เช่น หนังสือ ภาพยนตร์ ซีรีส์ รายการโทรทัศน์ คลิป การ์ตูน นิยาย โฆษณา เป็นต้น และ ต้นแบบบุคคลในชีวิตจริง (Live model) คือ การเห็นต้นแบบจริง ๆ ด้วยตาของเราเอง จะมีหรือไม่มีความผูกพันหรือความเคารพก็ได้ เช่น คนในชีวิตประจำวัน พ่อแม่ พี่น้อง สัตว์เลี้ยง เป็นต้น การเรียนรู้จากการสังเกต มี 4 รูปแบบ คือ การให้ความสนใจ (Attention processes) ผู้สังเกตให้ความสนใจต้นแบบ (Modeling) ที่มีลักษณะเด่นชัดบางอย่างที่ผู้สังเกตสนใจ การจดจำ (Retention processes) ผู้สังเกตจะบันทึกสิ่งที่สังเกตไว้ในความทรงจำ เป็นภาพเกี่ยวกับขั้นตอนการแสดงพฤติกรรม มีการซักซ้อมลงทำในความคิด การลงมือปฏิบัติ (Reproduction processes) ผู้สังเกตลองแสดงพฤติกรรมตามต้นแบบ การจำได้ดีในขั้นก่อนหน้า จะช่วยให้ทำได้ดี อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับความสามารถส่วนบุคคลและความยากง่ายของพฤติกรรมด้วย และแรงจูงใจ (Motivation processes) การจะแสดงพฤติกรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจว่าจะได้ผลลัพธ์แบบใด คาดการณ์ไว้ว่าจะได้ผลลัพธ์แบบต้นแบบ (Vicarious consequence)
2. การกำกับตนเอง (Self-regulation) การแสดงพฤติกรรมไม่ใช่เพียงเพื่อผลรางวัลหรือเพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษ แต่ยังรวมถึงการฝึกฝนพัฒนาตนเองสู่หนทางแห่งการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย กระบวนการสังเกตตนเอง (Self-observation) คือ การรู้ตัวว่ากำลังทำสิ่งนั้นเพื่อเป้าหมายใด อย่างสม่ำเสมอ ถูกต้อง และใกล้เคียงกับการไปสู่เป้าหมาย การบันทึกพฤติกรรมที่

สังเกตจะช่วยเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม อาจเป็นความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ เช่นกัน กระบวนการตัดสินใจ (Judgement process) ตัดสินใจลงมือทำจากมาตรฐานส่วนบุคคล การสังเกตตัวเอง และอ้างอิงบรรทัดฐานทางสังคม การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-reaction) เพื่อนำไปสู่ผลทางบวกอาจเป็นสิ่งที่จับต้องได้หรือความพึงพอใจในตนเอง โดยมาตรฐานส่วนบุคคลจะเป็นเกณฑ์ในการคงการแสดงพฤติกรรมและทำพฤติกรรมให้ได้ตามมาตรฐาน

3. การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) เชื่อว่าตัวเรามีความสามารถในการทำสิ่งนั้น ๆ ได้ มีความพยายามและทำได้สำเร็จอย่างประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนด เมื่อบุคคลรับรู้ความสามารถของตนเอง จะแสดงพฤติกรรมตามเป้าหมาย บุคคลจะตัดสินใจกระทำตามผลลัพธ์ที่คาดหวัง ซึ่งผลลัพธ์ที่คาดหวังอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกับผลลัพธ์จริงก็ได้ Albert Bandura อธิบายไว้ว่า ในคน 2 คนที่มีความสามารถใกล้เคียงกัน แต่แสดงออกถึงคุณภาพของความสามารถที่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก 2 คนนี้รับรู้ความสามารถของตนเองต่างกัน ในคนเดียวกันก็เช่นกัน ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันจะแสดงออกต่างกัน ดังนั้นความสามารถนั้นยืดหยุ่นได้ตามสภาพการณ์ คนที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถจะมีความอดทน อุทิศเวลา ไม่ท้อถอย และจะประสบความสำเร็จ โดยการรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการประเมินว่าเราทำงานนั้น ๆ ได้ดี มากน้อยเพียงใด และคาดว่าจะได้รับผลลัพธ์แบบใด ดังแสดงในภาพที่ 1

	คาดหวังเกี่ยวกับผลลัพธ์ สูง	คาดหวังเกี่ยวกับผลลัพธ์ ต่ำ
รับรู้ความสามารถของตนเอง สูง	มีแนวโน้มจะทำแน่นอน	มีแนวโน้มจะไม่ทำ
รับรู้ความสามารถของตนเอง ต่ำ	มีแนวโน้มจะไม่ทำ	มีแนวโน้มจะไม่ทำแน่นอน

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังเกี่ยวกับผลลัพธ์ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2541)

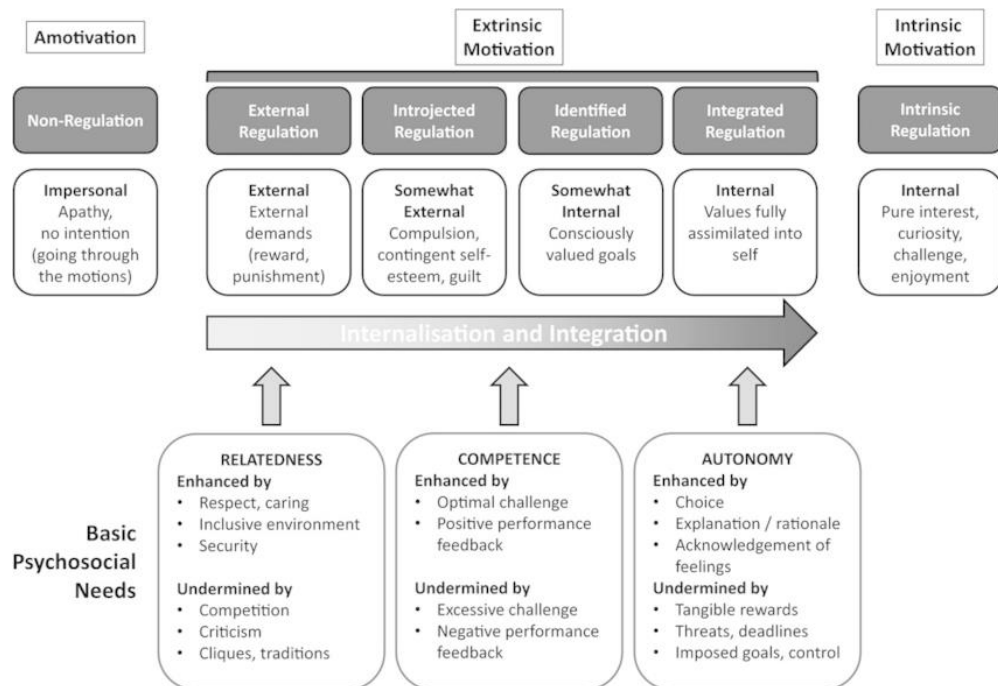
ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ 4 ปัจจัย คือ ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (Mastery experience) ประสบการณ์ตรงจะเพิ่มความสามารถของตนเอง เชื่อมโยงกับความเชื่อว่าจะตนสามารถทำได้ เนื่องจากเคยทำสำเร็จมาแล้ว และจะต้องฝึกฝนเพิ่มพูนประสบการณ์อยู่เสมอ บุคคลที่รับรู้ว่ามีความสามารถจะไม่ยอมแพ้ พยายามทำเพื่อไปสู่เป้าหมาย ปัจจัยนี้จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ปัจจัยต่อมาคือ การใช้ตัวแบบ (Modeling) เป็น

ประสบการณ์จากการสังเกตการประสบความสำเร็จของผู้อื่น ผู้สังเกตมักมีความเชื่อว่าถ้ามีความพยายามและไม่ย่อท้อก็จะประสบความสำเร็จได้ ปัจจัยที่ 3 คือ การใช้คำพูดชักจูง (Verbal persuasion) เป็นการได้รับคำพูดจากผู้อื่นว่าเขาสามารถประสบความสำเร็จได้ อย่างไรก็ตามเป็นวิธีที่ได้ผลน้อยเนื่องจากขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคล จะต้องค่อย ๆ เพิ่มความสามารถของบุคคลด้วย และปัจจัยสุดท้ายคือ การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotion arousal) เป็นการถูกกระตุ้นจากอารมณ์ทางลบ เช่น ความกังวล ความเครียด เป็นต้น ซึ่งจะนำไปสู่การรับรู้ความสามารถที่น้อยลง อาจทำให้แสดงออกได้ไม่ดีนัก และเกิดความล้มเหลว ดังนั้น จึงควรลดการกระตุ้นอารมณ์ทางลบนี้

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory) จะเกี่ยวข้องกับกับบริบทของผู้ที่ชื่นชอบศิลปิน ในแง่ของการสังเกตศิลปิน ซึ่งเป็นตัวแบบสัญลักษณ์จากการสังเกตผ่านสื่อ (Symbolic Model) ซึ่งมีความโดดเด่นเนื่องจากเป็นศิลปินที่ชื่นชอบ (Attention processes) สังเกตทั้งพฤติกรรมและบทสัมภาษณ์ที่เล่าถึงประสบการณ์ชีวิตหรือเรื่องราวที่ผ่านมาจะประสบความสำเร็จ ผู้ที่ชื่นชอบศิลปินจึงใช้เป็นตัวแบบ (Modeling) และเชื่อว่าตนเองสามารถทำได้เช่นกัน หากมีความพยายามและไม่ย่อท้อในการกำกับพฤติกรรมฝึกฝนและพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าหมายของตน (Self-regulation)

การกำหนดตนเอง (Self-determination)

Ryan และ Deci (2000) ได้นำเสนอทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-determination theory) เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจและบุคลิกภาพของมนุษย์ เน้นความสำคัญของทรัพยากรภายในที่วิวัฒนาการของมนุษย์เพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรมกำกับตนเอง (Self-regulation) การควบคุมพฤติกรรมเป็นกระบวนการต่อเนื่องไปสู่เป้าหมาย (Vohs & Baumeister, 2004) โดยมองว่าผู้คนเป็นสิ่งที่ชีวิตที่กระตือรือร้น มีความต้องการเติบโตและพัฒนาทางจิตใจ เป็นการค้นหาความท้าทาย ความแปลกใหม่ และโอกาสในการเรียนรู้ ดังนั้น จะอธิบายถึงแนวโน้มการเติบโตโดยธรรมชาติของผู้คนและความต้องการทางจิตวิทยาโดยพื้นฐาน (Innate psychological needs) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับแรงจูงใจในตนเองและบุคลิกภาพของบุคคล ได้แก่ ด้านความสามารถ (Competence) ด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) และด้านการมีอิสระ (Autonomy) ซึ่งจำเป็นต่อการเติบโตและการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเพื่อพัฒนาสังคมอย่างสร้างสรรค์และความเป็นอยู่ที่ดีส่วนบุคคล (Ryan, 2009; Ryan & Deci, 2000)

ภาพที่ 1 แสดงองค์ประกอบทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-determination theory) (Cook & Artino Jr, 2016)

ดังที่แสดงในภาพที่ 2 อธิบายทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-determination theory) ของ Ryan และ Deci ซึ่งประกอบด้วย 3 แรงจูงใจ ดังนี้ ไม่มีแรงจูงใจ (Amotivation) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motivation) และแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) ร่วมกับการกำกับตนเอง 6 รูปแบบ ดังนี้

1. การไม่มีแรงจูงใจ (Amotivation) จะทำให้ไม่มีการกำกับตนเอง (Non-regulation) และไม่แสดงพฤติกรรมใดใดเพื่อไปสู่เป้าหมายหรือหากมีการแสดงพฤติกรรมจะเป็นในลักษณะกระทำโดยไม่มีเจตนา
2. แรงจูงใจจากภายนอก (Extrinsic motivation) จะมีการกำกับตนเองจากภายนอก (External regulation) 4 รูปแบบ คือ การกำกับจากภายนอก (External regulation) เป็นการกำกับการแสดงพฤติกรรมที่คาดว่าจะได้รับรางวัลหรือหลีกเลี่ยงการลงโทษ การกำกับด้วยความยินยอม (Introjected regulation) เป็นการแสดงพฤติกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกผิดหรือวิตกกังวลหรือเพื่อเพิ่มความภาคภูมิใจหรือคุณค่าในตนเอง การกำกับด้วยการระบุตนเอง (Identified regulation) แรงกดดันจากภายนอกที่ทำให้แสดงพฤติกรรมโดยเป็นเป้าหมายที่มีประโยชน์มากกว่าสิ่งที่เป็นความต้องการแท้จริง และการกำกับที่สอดคล้อง

(Integrated regulation) โดยที่ค่านิยมและเป้าหมายภายนอกสอดคล้องกับเป้าหมายภายในซึ่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของตัวตนและแรงบันดาลใจ

3. แรงจูงใจจากภายใน (Intrinsic motivation) จะมีการกำกับตนเองจากภายใน (Intrinsic regulation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความสนใจส่วนตัว ความอยากรู้ หรือความเพลิดเพลินในการทำงานตามเป้าหมาย

อย่างไรก็ตามการกำกับตนเองนั้นจะเป็นไปเพื่อเติมเต็มหรือลดทอนความต้องการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐาน 3 ประการ นั่นคือ 1. ด้านการมีอิสระ (Autonomy) มาจากการที่ได้รับรู้ถึงทางเลือก เต็มใจในการเลือกกระทำพฤติกรรม ได้ทำในสิ่งที่ต้องการ 2. ด้านความสามารถ (Competence) คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) เชื่อว่าตนเองสามารถทำได้ดีในการเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งสามารถทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสุดท้าย 3. ด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) คือ ความรู้สึกผูกพันหรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ได้รับการยอมรับ และได้รับการปฏิบัติที่ดีจากคนรอบข้าง (Bunce et al., 2019; Vasconcellos et al., 2020) นอกจากนี้สามารถอธิบายทฤษฎีการกำหนดตนเองโดยใช้ 6 ทฤษฎีย่อย คือ ทฤษฎีแรงจูงใจอยู่ตามความต้องการพื้นฐาน ทฤษฎีเชิงสาเหตุ ทฤษฎีแรงจูงใจในความสัมพันธ์ ทฤษฎีการประเมินความเข้าใจ ทฤษฎีมุ่งสู่แรงจูงใจภายใน และทฤษฎีการตั้งเป้าหมาย (Wehmeyer et al., 2017) ดังนี้

- 1.1. ทฤษฎีแรงจูงใจอยู่ตามความต้องการพื้นฐาน (Basic Psychological Needs Theory; BPNT) โดย Deci และ Ryan (2000) อธิบายถึงความสำคัญของความต้องการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐาน 3 ประการ นั่นคือ ด้านการมีอิสระ (Autonomy) ด้านความสามารถ (Competence) และด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) ทั้ง 3 ความต้องการนี้จะทำให้เกิดความผาสุกทางจิต (Psychological well-being) จากผลการศึกษาของ Ryan และคณะ (2010) พบว่าสภาพแวดล้อมและบริบทที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานได้จะสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากสภาวะ สุขภาพจิตที่ดี และอารมณ์ในเชิงบวก
- 1.2. ทฤษฎีการประเมินความเข้าใจ (Cognitive Evaluation Theory; CET) โดย Deci และ Ryan (1980) ได้อธิบายเกี่ยวกับเหตุการณ์ภายนอกที่สามารถเพิ่มหรือลดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) ทฤษฎีการประเมินความเข้าใจให้เหตุผลว่าบริบททางสังคมที่สนับสนุนการมีอิสระ (Autonomy) จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจภายใน และหากบริบททางสังคมควบคุมการมีอิสระ จะทำให้แรงจูงใจภายในลดลง นอกจากนี้การได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านความสามารถ

(Competence) ในเชิงบวกจะเพิ่มแรงจูงใจได้ ในขณะที่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความไร้ความสามารถจะลดแรงจูงใจ

- 1.3. ทฤษฎีเชิงสาเหตุ (Causality Orientations Theory; COT) โดย Deci และ Ryan (1985) อธิบายถึงแนวทางบุคลิกภาพที่ขึ้นอยู่กับแนวโน้มของบุคคลตามแหล่งที่มาของการเริ่มต้นกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ และการกำกับพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป แบ่งออกเป็น 3 แนวทาง ดังนี้ แนวทางเป็นอิสระ (Autonomous orientation) ให้ความสำคัญกับแนวทางทั้งภายในและภายนอก คือการสนับสนุนการมีอิสระ (Autonomy) เป็นแรงจูงใจจากภายใน และเป็นแนวทางของการแสดงออกพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง แนวทางถูกควบคุม (Controlled orientation) ให้ความสำคัญกับแนวทางภายนอกและกฎต่าง ๆ ที่ควบคุมการแสดงออกของพฤติกรรมจึงเป็นแรงจูงใจจากภายนอก และแนวทางไม่มีตัวตน (Impersonal orientation) คือ ไม่มีแนวทางที่กำหนดแรงจูงใจ จะรู้สึกถึงความไร้ความสามารถส่งผลให้บุคคลไม่มีแรงจูงใจ (Amotivation)
- 1.4. ทฤษฎีการตั้งเป้าหมาย (Goal Content Theory; GCT) ถูกเสนอโดย Kasser และ Ryan (1996) ที่ได้ศึกษาสิ่งที่ผู้คนใฝ่หาในแง่ของเนื้อหาของเป้าหมาย โดยเน้นเป้าหมายและแรงบันดาลใจ อธิบายว่าเป้าหมายจากภายนอก (Extrinsic goals) เช่น ความมั่งคั่งทางการเงิน ภาพลักษณ์ และชื่อเสียง จะตอบสนองความต้องการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐาน 3 ประการได้น้อยกว่าเมื่อเทียบกับเป้าหมายภายใน (Intrinsic goals) เช่น การเติบโตจากภายใน การมีส่วนร่วมกับสังคม และความใกล้ชิดทางอารมณ์ นอกจากนี้ ทฤษฎีการตั้งเป้าหมายบ่งชี้ถึงการมีเป้าหมายจากภายนอกนำไปสู่สุขภาวะที่แย่ลงและการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ในขณะที่เป้าหมายภายในนำไปสู่สุขภาวะที่ดีเนื่องจากเป็นการตอบสนองต่อความต้องการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐาน 3 ประการ
- 1.5. ทฤษฎีมุ่งสู่แรงจูงใจภายใน (Organismic Integration Theory; OIT) โดย Deci และ Ryan (1985, 2012) อธิบายถึงการใช้ชีวิตของมนุษย์ไม่ได้มาจากแรงจูงใจภายในเพียงอย่างเดียว แต่สามารถมาจากแรงจูงใจภายนอกได้เช่นกัน แรงจูงใจภายนอกที่สามารถเป็นทั้งแรงจูงใจที่มาจาก การถูกควบคุม (Controlled) หรือการเป็นอิสระ (Autonomous) ได้ แรงจูงใจนั้นมีอยู่อย่างต่อเนื่องและคุณภาพของแรงจูงใจรวมถึงการแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับประเภทของแรงจูงใจที่มาจากภายนอกสู่ภายใน นั่นคือ ไม่มีแรงจูงใจ (Amotivation) การ

กำกับจากภายนอก (External regulation) การกำกับด้วยความยินยอม (Introjected regulation) การกำกับด้วยการระบุตนเอง (Identified regulation) การกำกับที่สอดคล้อง (Integrated regulation) และแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) โดยอธิบายว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์หากได้รับการควบคุมจากการเป็นอิสระภายในจะสามารถคงพฤติกรรมอยู่ได้นานกว่าการถูกควบคุมจากภายนอก นอกจากนี้การเป็นอิสระ (Autonomous) จะทำให้เกิดการกำกับพฤติกรรมไปสู่ผลลัพธ์ของเป้าหมายในเชิงบวก เช่น สุขภาพที่ดี การมีส่วนร่วมร่วมกับสังคม และการรับรู้ความสามารถ

- 1.6. ทฤษฎีแรงจูงใจในความสัมพันธ์ (Relationship Motivation Theory; RMT) Deci และ Ryan (2014) อธิบายถึงความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) เป็นการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมที่ยั่งยืน และพึงพอใจ ความรู้สึกสนิทสนม (Intimacy) คือ ความรู้สึกอบอุ่น รู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง และรู้สึกปลอดภัย ทฤษฎีแรงจูงใจในความสัมพันธ์อธิบายว่าความพึงพอใจในความสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับ การได้รับความเคารพและการดูแล นอกจากนี้ความรู้สึกปลอดภัยที่มาจากความผูกพัน (Attachment) กับผู้เลี้ยงดูจะส่งเสริมการมีอิสระ (Autonomy) อย่างไรก็ดีตามลักษณะการเลี้ยงดูบางรูปแบบอาจขัดขวางการมีแรงจูงใจและสุขภาวะทางอารมณ์ได้เช่นกัน

ในงานวิจัยฉบับนี้เลือกใช้ทฤษฎีแรงจูงใจอยู่ตามความต้องการพื้นฐาน (Basic psychological needs theory) 3 ประการ เนื่องจากทฤษฎีนี้เป็นพื้นฐานของทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-determination theory) และนอกจากนี้ความต้องการพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ ด้านความสามารถ (Competence) ด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) และด้านการมีอิสระ (Autonomy) สามารถประเมินได้จากมาตรวัดที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพมาตรวัดมาอย่างยาวนาน ผ่านการปรับปรุงพัฒนาและนักวิจัยต่าง ๆ ได้นำมาตรวัดจาก ทฤษฎีแรงจูงใจอยู่ตามความต้องการพื้นฐานมาใช้ในงานวิจัยต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย

การฟื้นคืนพลัง (Resilience)

การฟื้นคืนพลัง (Resilience) เป็นความสามารถในการรักษาหรือฟื้นฟูจิตใจ เมื่อต้องประสบกับความทุกข์ยาก ถือเป็นปรับตัวในเชิงบวก เมื่อเจอประสบการณ์ความทุกข์จะสามารถฟื้นฟูหรือรักษาสุขภาพจิตของตนได้ หรือเป็นการปรับตัวกับความซับซ้อน ความไม่แน่นอน เรียนรู้ที่จะอยู่กับการเปลี่ยนแปลง และนำมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ (Folke, 2016; Herrman et al., 2011) Herrman และคณะ (2011) แบ่งแหล่งของการฟื้นคืนพลังออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ปัจจัย

ด้านลักษณะบุคลิกภาพ (Personal factors) ลักษณะเฉพาะของบุคคล เช่น การเปิดกว้าง เข้าใจผู้อื่น การควบคุมตนเอง การพัฒนาความเชี่ยวชาญ ความนับถือตนเอง เชาวน์ปัญญา การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการมองโลกในแง่ดี เป็นต้น ปัจจัยด้านพันธุกรรม (Biological factors) การเลี้ยงดูที่เหมาะสมในวัยเด็กทำให้โครงสร้างสมอง การทำงาน และระบบประสาทพัฒนา ส่งผลต่อความสามารถในการกลั่นกรองอารมณ์ด้านลบ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environmental-systemic factors) คือ เพื่อน และครู ความผูกพันอย่างมั่นคงกับบิดามารดา ทักษะการเลี้ยงดูที่ดี สภาพชุมชน โอกาสด้านกีฬา ศิลปะ และศาสนา จึงสรุปได้ว่าการฟื้นคืนพลังเกิดจากปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของปัจจัยในระดับต่าง ๆ ทั้งพันธุกรรม บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ทางสังคม ทั้งด้านบวกและด้านลบตลอดชีวิต

Grotberg (1995) ได้อธิบายถึงการฟื้นคืนพลังว่าเป็นความสามารถที่สำคัญของมนุษย์ ผู้คนต่างได้รับการส่งเสริมการฟื้นคืนพลังตั้งแต่เยาว์วัย ผ่านทางคำพูด การกระทำ และสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ ในสถาบันครอบครัวพ่อแม่จะเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการฟื้นคืนพลัง โดยการมีอิสระในตนเอง การพึ่งพาตนเอง การมีความรับผิดชอบ การเห็นอกเห็นใจ และการเอื้ออาทรแก่ผู้อื่น รวมถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นและเผชิญสถานการณ์ด้วยความหวัง ศรัทธา และความเชื่อใจ ผู้คนจะถูกสอนวิธีการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น การแก้ปัญหา และการจัดการความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมในเชิงลบได้ให้ผ่านพ้นไปได้ จึงจะเป็นการพัฒนาการฟื้นคืนพลังของผู้คน ทรัพยากรเหล่านี้สำคัญอย่างมาก เนื่องจากจะถูกนำไปใช้เมื่อต้องเผชิญกับวิกฤตในชีวิตต่าง ๆ เช่น การตายของบุคคลในครอบครัว การหย่า ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว ความยากจน การจากลากับครอบครัวหรือเพื่อน อุบัติเหตุ การล้วงละเมิดทางเพศ การถูกทิ้ง ฆ่าตัวตาย แต่งงานใหม่ ความเสียหายจากไฟไหม้ สงคราม ภัยพิบัติ สมาชิกในครอบครัวพิการ หรือพ่อแม่แต่งงานทำให้ขาดรายได้ เป็นต้น เมื่อต้องเผชิญสถานการณ์เหล่านั้น มักจะเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว หวาดกลัว และอ่อนแอ แต่หากมีทักษะ เจตคติ ความเชื่อ และทรัพยากรในการฟื้นคืนพลัง จะไม่รู้สึกท้อแท้จากความรู้สึกโดดเดี่ยว หวาดกลัว และอ่อนแอ การฟื้นคืนพลังเป็นแนวคิดสำหรับการข้ามผ่านความทุกข์ยากด้วยความกล้าหาญ ทักษะ และศรัทธาตลอดช่วงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนสูงวัยจะต้องเผชิญและข้ามผ่านความยากลำบากมากมายในชีวิต การเอาชนะความยากลำบากในชีวิตสามารถเสริมสร้างได้ด้วย 3 ปัจจัย ฉันมี (I HAVE), ฉันเป็น (I AM) และ ฉันสามารถ (I CAN) เป็นสิ่งที่สนับสนุนการฟื้นคืนพลังในการข้ามผ่านความทุกข์ยากตั้งแต่วัยเด็ก

ปัจจัย “ฉันมี (I HAVE)” คือการสนับสนุนจากภายนอกเป็นทรัพยากรที่ส่งเสริมการฟื้นคืนพลัง เพื่อพัฒนาความรู้สึกพื้นฐาน นั่นคือ ความรู้สึกปลอดภัยและความรู้สึกมั่นคง ที่จะนำไปพัฒนาการฟื้นคืนพลังที่สำคัญตลอดชีวิต มาจาก 1. การมีความสัมพันธ์ที่ไว้วางใจได้ (Trusting relationships) จากบิดามารดา สมาชิกในครอบครัว ครู หรือเพื่อนที่รักและยอมรับในตัวตน ซึ่งในส่วนของความรักแบบไม่มีเงื่อนไขนั้นจะมาจากพ่อแม่หรือผู้ดูแล อย่างไรก็ตามในบางกรณีการได้รับความรักและการสนับสนุนจากผู้อื่นสามารถชดเชยความรักที่ไม่มีเงื่อนไขจากพ่อแม่หรือผู้ดูแลได้ 2. กฎของบ้าน (Structure and rules at home) การมีกฎและกิจวัตรที่ชัดเจนภายในครอบครัวจะทำให้เกิดความเข้าใจและทำตามได้ง่าย ซึ่งงานหรือกิจกรรมที่คาดหวังให้กระทำนั้นจะต้องชัดเจนสามารถรับรู้ข้อจำกัดและผลลัพธ์ของการกระทำได้ เมื่อเกิดการความไม่เข้าใจหรือการไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับการช่วยเหลือการอธิบายเพื่อให้เกิดความเข้าใจ หรือบางครั้งมีการลงโทษตามความจำเป็น จากนั้นจึงจะได้รับการอภัยและคืนดีกันในครอบครัว หากสามารถทำตามกฎและกิจวัตรจะได้รับการชื่นชมทั้งจากท่าทางและคำพูด ซึ่งทำให้เกิดเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมครอบครัวก่อนที่จะออกสู่สังคมใหญ่ภายนอกครอบครัว 3. การมีตัวแบบ (Role models) ที่เหมาะสม เช่น พ่อแม่ ผู้ใหญ่ พี่น้อง เพื่อน หรือบุคคลภายนอก จะทำให้เกิดเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ เช่น การแต่งกาย ศิลธรรม หรือศาสนา เป็นต้น 4. การสนับสนุนให้มีอิสระ (Encouragement to be autonomous) การรับรู้ถึงข้อจำกัดของตนเองเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ที่จะขอความช่วยเหลืออาจมาจากการถูกสอนหรือฝึกฝนจนสามารถทำได้ด้วยตนเอง และ 5. การสนับสนุนจากสังคมภายนอก (Access to services) ไม่ว่าจะเป็นบริการด้านสุขภาพ การศึกษา สวัสดิการ และความปลอดภัยอย่างเท่าเทียมกัน จะช่วยสนับสนุนให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยมั่นคงที่จะใช้ชีวิต

ปัจจัย “ฉันเป็น (I AM)” เป็นปัจจัยจากภายในเป็นจุดแข็งของแต่ละบุคคล นั่นคือ ความรู้สึกเจตคติ และความเชื่อ ได้จาก 1. ความรักและพื้นอารมณ์ (Lovable and my temperament is appealing) การรับรู้ถึงความรู้สึกถูกรักจะทำให้แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อความรู้สึกถูกรัก หากได้รับรู้อารมณ์และความคาดหวังของผู้อื่นจะทำให้ตอบสนองได้อย่างเหมาะสม 2. ความภูมิใจในตัวเอง (Proud of myself) รับรู้ว่าตนเองมีความสำคัญทำให้เห็นค่าของตนเอง ทั้งสิ่งที่ตนเป็น สิ่งที่ทำได้ และการทำสำเร็จจะเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง หากประสบปัญหาจะเกิดความรู้สึกมั่นใจในการแก้ปัญหา 3. ความรู้สึกต่อผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจ และการเอื้ออาทร (Loving, empathic, and altruistic) แก่ผู้อื่นสามารถแสดงออกได้หลายรูปแบบ เช่น การใส่ใจสถานการณ์ พฤติกรรม และ

คำพูดของผู้อื่น หรือแสดงความต้องการที่จะหยุดความทุกข์ใจของผู้อื่นโดยการปลอมโยน เป็นต้น 4. การมีอิสระในการเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองจะมาพร้อมกับการยอมรับผลของทางเลือกนั้น (Autonomous and responsible) ซึ่งจะทำให้เข้าใจถึงข้อจำกัดสถานการณ์ของตนเอง และ 5. ความรู้สึกมีความหวัง (Filled with hope, faith, and trust) มาจากการรับรู้ว่ามีคนหรือสถาบันที่ไว้วางใจได้ รู้ว่าสิ่งใดถูกผิด และเลือกกระทำในสิ่งที่ถูกต้องด้วยความมั่นใจและศรัทธาในศีลธรรม ทั้งหมดนี้จะส่งเสริมให้เป็นบุคคลที่มีการฟื้นคืนพลังจากปัจจัยภายในตนเอง

ปัจจัย “ฉันสามารถ (I CAN)” เป็นปัจจัยทางสังคมและทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ประกอบด้วย 1. การติดต่อสื่อสาร (Communicate) ความสามารถในการแสดงความคิดและความรู้สึกออกไปให้ผู้อื่นรับรู้ พร้อมทั้งเรียนรู้ในการตั้งใจฟังและตระหนักถึงความรู้สึกของผู้อื่น รวมถึงการยอมรับความแตกต่าง ทำความเข้าใจ และแสดงออกตามคำพูด 2. ความสามารถในการแก้ไขปัญหา (Problem solve) โดยจะต้องประเมินสถานการณ์เพื่อทำความเข้าใจขอบเขตของปัญหาที่ต้องแก้ไข ทราบถึงข้อจำกัดของตนเองเพื่อขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ซึ่งเป็นความพยายามในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3. การจัดการความรู้สึก (Manage my feelings and impulses) ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจกระตุ้นอารมณ์ภายใน จึงควรทำความเข้าใจอารมณ์ ทั้งรู้จัก รับรู้ และแสดงออกทางอารมณ์ ผ่านทางพฤติกรรมและคำพูดอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองและผู้อื่นโดยไม่เกิดความขัดแย้ง ซึ่งจะต้องสามารถควบคุมพฤติกรรมเชิงลบ เช่น การตี หนี ทำลายข้าวของ และพฤติกรรมอันตรายอื่นๆ เป็นต้น 4. การประเมินอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น (Gauge the temperament of myself and others) การทำความเข้าใจความรู้สึกหรือสถานการณ์ของผู้อื่นด้วยจะทำให้ตระหนักถึงวิธีการรับมือต่อความขัดแย้งเหล่านั้น และ 5. การค้นหาความสัมพันธ์ที่ไว้วางใจ (Seek trusting relationships) จากบุคคลรอบตัว เป็นการแสวงหาการสนับสนุนเมื่อไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวคนเดียว เป็นการขอความช่วยเหลือ แบ่งปันเรื่องราวความรู้สึกกังวล และแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตร่วมกันกับผู้อื่น ความสามารถในการอยู่ร่วมและได้รับการสนับสนุนจากสังคมจะเป็นปัจจัยที่ช่วยในการฟื้นคืนพลัง

จากทฤษฎีข้างต้นมีหลากหลายเส้นทางในการสนับสนุนให้เกิดการฟื้นคืนพลัง สามารถเลือกบางอย่างที่เหมาะสมกับบุคคลหรือสถานการณ์เพื่อฟื้นคืนพลังได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดตนเอง การคลังโคล้คิลปิน และการฟื้นคืนพลังในผู้ใหญ่วัยเริ่ม

Albert Bandura ผู้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory) กล่าวว่า การเรียนรู้จากการสังเกตจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ บุคคลใส่ใจตัวเอง จดจำการกระทำของตัวเอง จึงจะสามารถสร้างพฤติกรรมตามตัวเองได้ และมีต้องแรงจูงใจให้ทำเช่นนั้น การศึกษาเบื้องต้นคุณลักษณะต่าง ๆ ของตัวแบบมีส่วนในการอธิบายแรงจูงใจของผู้สังเกตการณ์ เช่น การรับรู้ความสามารถ (Competence) ของตัวแบบ สถานะตัวแบบ และการรับรู้ความคล้ายคลึงกับตัวแบบ แรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ทางบวกที่บุคคลคาดหวัง ซึ่งเป็นความเชื่อทางปัญญา (Cognitive beliefs) ได้รับการพัฒนาผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างตัวแบบและผู้สังเกตการณ์ (Schunk & DiBenedetto, 2020) ยิ่งไปกว่านั้น กระบวนการสร้างแรงบันดาลใจที่สำคัญคือ การตั้งเป้าหมายและการประเมินความก้าวหน้าของตนเอง ผลลัพธ์ที่ตนคาดหวัง ค่านิยม การเปรียบเทียบทางสังคม และการรับรู้ความสามารถของตนเอง บุคคลตั้งเป้าหมายและประเมินความก้าวหน้าของเป้าหมาย เพื่อรับรู้ถึงความสามารถของตนเอง บุคคลจะปฏิบัติตามค่านิยมของตนเองและมุ่งมั่นเพื่อผลลัพธ์ที่ต้องการ ส่วนการเปรียบเทียบทางสังคม คือการเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น ได้เรียนรู้วิธีการและการบรรลุเป้าหมายของพวกเขา และการรับรู้ความสามารถของตนเอง ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเลือกงาน ความพยายาม ความเพียร และความสำเร็จ (Schunk & Usher, 2012)

Bandura (2001) ได้อธิบายการเรียนรู้ทางสังคมมากมายเกิดขึ้นได้ทั้งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ จากตัวแบบในสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจำนวนมากเกี่ยวกับค่านิยม รูปแบบการคิด และรูปแบบพฤติกรรมได้มาจากตัวแบบในสภาพแวดล้อมเชิงสัญลักษณ์ที่ถูกถ่ายทอดออกมาผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ตัวแบบเชิงสัญลักษณ์มีอยู่มากมาย ในการเรียนรู้เชิงสังเกตจากตัวแบบเพียงหนึ่งตัวแบบสามารถถ่ายทอดวิธีการคิด และพฤติกรรมใหม่ ๆ ไปพร้อม ๆ กันกับคนจำนวนนับไม่ถ้วนอย่างไม่จำกัดพื้นที่ ซึ่งตัวแบบจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างแรงบันดาลใจ เช่น นักแสดงในประเทศ นักแสดงต่างประเทศ นักร้อง วงดนตรี เป็นต้น ที่สามารถแสดงความสามารถผ่านสื่อออนไลน์ทำให้มีชื่อเสียงและผู้คนได้รู้จักอย่างกว้างขวาง

จากงานวิจัยเชิงคุณภาพของ วริศรา กริธาพล (2563) เกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาละครเกาหลีเพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติเกี่ยวกับความรุนแรง และลดความรุนแรงจากการเลียนแบบจากสื่อ โดยใช้ละคร 3 เรื่องได้แก่ Princess Hours, You Who Came from the Stars และ Crash Landing on You ในการนำเสนอภาพตัวละครชายที่มีความเป็นสุภาพบุรุษ ไม่ใช้ความรุนแรงกับคน

รัก ศึกษาในวัยรุ่นอายุ 18-25 ปี ที่ชื่นชอบในการชมละครอยู่เป็นประจำ จากการศึกษาพบว่า ละครเกาหลีสามารถเปลี่ยนแปลงความคิดเกี่ยวกับความรุนแรงได้ทั้งความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ในเพศหญิงมีความต้องการให้แฟนเพศชายของตนปฏิบัติดังเช่นในละครเกาหลี ส่วนเพศชายใช้ตัวละครชายเป็นตัวแบบในการปฏิบัติต่อเพศหญิง ผู้สังเกตสามารถทำตามตัวแบบจากสื่อออนไลน์ได้ หรือที่เรียกว่า ตัวแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic modeling) ซึ่งจะสัมพันธ์กับพฤติกรรม เจตคติ รวมไปถึงความรู้สึกของบุคคลที่ชมละคร ดังนั้น เป็นไปได้ว่าผู้สังเกตสามารถใช้ตัวแบบเชิงสัญลักษณ์เป็นแรงบันดาลใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตได้เช่นกัน

Yue และคณะ (2010) ศึกษาวิธีการนำเสนอข้อมูลที่มีผลต่อการตัดสินใจของบุคคล (Framing effect) ที่เกี่ยวกับการบูชาบุคคล (Idolatry) ในกลุ่มตัวอย่าง 1,095 คน ในระดับมัธยมศึกษา นักเรียนโรงเรียนในฮ่องกงและเซินเจิ้น เงื่อนไขการทดลอง 2 รูปแบบ ดังนี้ แบบแรกกรอบความดึงดูดใจ (Glamour frame condition) ในกลุ่มนี้กลุ่มตัวอย่างได้รับรู้ถึงความสมบูรณ์แบบและความลึกซึ้งของลักษณะส่วนบุคคลหรืออุดมการณ์ของบุคคลที่เป็นไอดอล แบบที่สองกรอบความสำเร็จ (Achievement frame condition) กลุ่มตัวอย่างได้รับรู้ถึงการเป็นตัวแบบ พฤติกรรมทางสังคมหรือลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของบุคคลที่เป็นไอดอล โดยในงานวิจัยดังกล่าวเลือกนักร้องเพลงป๊อปและดารารายหนึ่งคือ แอนดี้ หลิว เป็นไอดอลเป้าหมาย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบที่สองกรอบความสำเร็จ มีความรู้สึกเชิดชู มองเป็นคนในอุดมคติ เข้าถึงตัวตนเลียนแบบ และผูกพัน รวมไปถึงต้องการเป็นอย่างศิลปินมากกว่าแบบกรอบความดึงดูดใจ การค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่ากรอบความสำเร็จสามารถเพิ่มความชื่นชอบของคนหนุ่มสาวโดยเน้นกระบวนการความสำเร็จของบุคคลที่เป็นต้นแบบ จากผลการศึกษาจึงเป็นไปได้ที่ผู้ใหญ่วัยเริ่มจะนำบุคคลที่เป็นต้นแบบที่ตนชื่นชอบมาเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้ที่จะไล่ตามความสำเร็จในอาชีพการงาน ผู้สังเกตมักเลือกตัวแบบที่แสดงถึงความสำเร็จและมีความพยายามในการใช้ชีวิต เพื่อนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวันและการทำตามเป้าหมายของตนเอง

จากงานวิจัย Lim และคณะ (2020) ได้อธิบายถึง ตัวตนที่ปรารถนา (Wishful identification) คือ ความปรารถนาที่จะคล้ายหรือเป็นเหมือนกับตัวละครในสื่อ (Hoffner & Buchanan, 2005) เป็นตัวแบบเป็นปัจจัยทางปัญญา (Cognitive factor) ผู้สังเกตต้องการเรียนรู้พฤติกรรมบางอย่างจากตัวแบบ สามารถพบได้ในกระแสความบันเทิงจากเกาหลี (K-Pop) ที่มีผู้ชื่นชอบศิลปินทั่วโลก ผู้ชื่นชอบศิลปินต้องการเป็นอย่างศิลปิน ซึ่งศึกษาในกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีชื่อเสียงใน

โลกออนไลน์ พบว่า ตัวตนที่ปรารถนาของผู้สังเกตมีความเชื่อมโยงในทิศทางบวกกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง (Parasocial relationship) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ยิ่งผู้สังเกตมีความปรารถนาที่จะชอบหรือทำตัวเหมือนผู้ที่มีชื่อเสียงในโลกออนไลน์ ก็จะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับผู้ที่มีชื่อเสียงในโลกออนไลน์ที่มากขึ้น แม้ว่าผู้สังเกตมีความผูกพันกับตัวแบบในปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง (Parasocial relationship) ก็มีความต้องการเป็นอย่างตัวแบบได้เช่นกัน

ในชุมชนของผู้ที่ชื่นชอบศิลปินบ่อยครั้งที่ศิลปินเป็นสิ่งที่เฝ้ารอใจในการข้ามผ่านอุปสรรคในชีวิต ทำให้สามารถกลับมาต่อสู้อะไรหรือก้าวข้ามผ่านปัญหาไปได้ งานวิจัย McInroy (2020) ศึกษาในเยาวชนที่เป็นชนกลุ่มน้อยทางเพศ (Sexual and gender minority youth: SGMY) ที่มักถูกเลือกปฏิบัติในการตกเป็นเหยื่อ และมีความกังวลด้านการใช้ชีวิต การเข้าสังคมและการแสดงออกของพฤติกรรม งานวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ (Uses and gratifications theory) ในการศึกษาชุมชนผู้ที่ชื่นชอบศิลปินออนไลน์ ในฐานะเป็นแหล่งการสนับสนุนทางสังคมสำหรับการฟื้นคืนพลัง (Resilience) และการปรับตัวเชิงบวก (Positive adjustment) ของเยาวชนที่เป็นชนกลุ่มน้อยทางเพศ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3,665 คน อายุ 14–29 ปี (อายุเฉลี่ย 17.77) จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ พบว่า การมีส่วนร่วมในชุมชนผู้ที่ชื่นชอบศิลปินออนไลน์อาจเพิ่มความเชื่อมโยงกับผู้อื่น ให้โอกาสในการช่วยเหลือและให้คำปรึกษา ช่วยเพิ่มช่องทางการปรับตัวในเชิงบวก และกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกเข้มแข็ง จากงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าชุมชนผู้ที่ชื่นชอบศิลปินออนไลน์เป็นที่นิยม มีศักยภาพในการสนับสนุนกันและกันของคนในกลุ่มผู้ที่ชื่นชอบศิลปิน (Social support) และส่งเสริมโอกาสในการเพิ่มความสามารถในการฟื้นคืนพลัง เพื่อไปสู่การปรับตัวในเชิงบวก ยกตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์เช่น “ฉันได้ความคิดสร้างสรรค์จากแฟนด้อม ฉันเรียนรู้จากแฟนด้อมและนำไปใช้กับชีวิตของฉันเพื่อรับมือกับสถานการณ์บางอย่าง แฟนด้อมของฉันคือสิ่งที่ทำให้ฉันมีความสามารถในการฟื้นคืนพลังในฐานะคนเพศที่ 3 และทำให้ฉันมีความกล้า (อายุ 17 ปี)” งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการเป็นผู้ที่ชื่นชอบศิลปินมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสามารถในการฟื้นคืนพลังได้เช่นกัน งานวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการคลั่งไคล้ศิลปินและความสามารถในการฟื้นคืนพลังนั้นพบค่อนข้างน้อย จึงต้องการศึกษาในส่วนของความสัมพันธ์นี้เพิ่มเติม

จากการสัมภาษณ์ของ Ang และ Chan (2018) พบว่า การเป็นผู้ที่ชื่นชอบศิลปินช่วยสร้างการกำหนดตนเอง (Self-determination) เพื่อไปสู่เป้าหมาย เช่น ศิลปินที่ทำงานหนักเพื่อทำตามความ

ฝัน ผู้ชื่นชอบศิลปินที่ติดตามศิลปินท่านนี้จะยกให้ศิลปินเป็นต้นแบบ เพื่อทำตามเป้าหมายของตนเอง เรียนรู้ในการปรับใช้แนวคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ จากต้นแบบให้เข้ากับการใช้ชีวิตของตนเอง ผู้ชื่นชอบศิลปินบางส่วนยังรายงานว่ามีความต้องการที่จะเป็นให้ได้อย่างศิลปินที่ตนชื่นชอบทั้งในแง่ของ ค่านิยม เจตคติ พฤติกรรม และแม้กระทั่งบุคลิกภาพ ยกตัวอย่างเช่น “ฉันคิดว่า Justin Bieber มีอิทธิพลต่อฉันมาก เขาทำงานหนักมาก ดังนั้นฉันจะทำงานหนักตามแบบเขา” “เมื่อฉันอ่านเนื้อเพลงของ Maydays ฉันมักจะถามตัวเองว่าทำไมฉันถึงสนใจการตัดสินใจของคนอื่น ฉันไม่ได้อยู่เพื่อคนอื่น ฉันอยู่เพื่อตัวเอง” “One Direction เป็นแรงบันดาลใจของฉัน เพราะเพลง 'Drag Me Down' ทำให้ฉันไม่ยอมยอมแพ้เมื่อฉันอยู่ในความมืดมิด และเมื่อฉันต้องลงมือทำบางอย่างฉันจะพยายาม ไม่ยอมแพ้ไม่ว่าจะมันจะยากแค่ไหน” “เมื่อฉันเห็น Shila Amzah ประสบความสำเร็จในประเทศจีนเพราะความพยายามของเธอ ฉันเชื่อว่าฉันสามารถเป็นเหมือนเธอเพื่อทำตามความฝันของฉันได้เช่นกัน” “Stephen Chow สอนฉันมากมาย สิ่งหนึ่งที่ฉันเรียนรู้จากเขาคือไม่เคยยอมแพ้ ฉันจะทำให้เขาเป็นแบบอย่างของฉัน พยายามทำทุกอย่างเหมือนที่เขาทำ” และ “ฉันเริ่มเรียนภาษาเกาหลีและศึกษาวัฒนธรรมเพราะ Ze:A” เป็นต้น และจากงานวิจัยเชิงคุณภาพที่สัมภาษณ์ผู้ชื่นชอบศิลปินของ Xiaozhong (2006) พบผลในเชิงบวกของการเป็นผู้ชื่นชอบศิลปินในวัยรุ่น ส่วนใหญ่พวกเขาจะเลือกศิลปินที่ชื่นชอบจากความสามารถ ทักษะ ความสำเร็จในอาชีพการงานเป็นอันดับแรก ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกชื่นชมยินดี ความเคารพ และความปรารถนาของศิลปิน ผู้ชื่นชอบศิลปินจะได้เรียนรู้ประสบการณ์ บทเรียน และแรงบันดาลใจของศิลปิน เพื่อวางแผนเส้นทางสู่ความสำเร็จของตนเอง ดังนั้น ศิลปินที่ชื่นชอบอาจเป็นตัวต้นที่ปรารถนาในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในแง่ของการเป็นแรงบันดาลใจในการทำตามเป้าหมายให้สำเร็จ ทั้ง 2 งานวิจัยข้างต้นแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการชื่นชอบศิลปินและการกำหนดตนเองไปสู่เป้าหมาย โดยความชื่นชอบ ติดตาม และสนับสนุนผลงานของศิลปินนั้น อาจเป็นผลดีก็ต่อเมื่อบุคคลไม่ถึงกับคลั่งไคล้ ตามติดศิลปินจนละเมิดความเป็นส่วนตัวของศิลปินและทำให้ตนเองมีปัญหาสุขภาพจิต ส่วนใหญ่จะพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นนี้ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาประเด็นนี้เพิ่มเติมในเชิงปริมาณ

ในการทำตามเป้าหมายให้สำเร็จมักเชื่อมโยงกับการข้ามผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดเส้นทางการข้ามผ่านอุปสรรคและคืนกลับมาในเส้นทางที่วางไว้นั้นคือ การฟื้นคืนพลัง (Resilience) เป็นความสามารถในการรักษาหรือฟื้นฟูจิตใจ เมื่อต้องประสบกับความทุกข์ยาก ถือเป็น การปรับตัวในเชิงบวก เมื่อเจอประสบกับสถานการณ์ความทุกข์ บุคคลที่มีการฟื้นคืนพลังจะสามารถฟื้นฟูหรือรักษา

สุขภาพจิตของตนได้ มีการเรียนรู้ที่จะอยู่กับการเปลี่ยนแปลง และนำมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ จากงานวิจัย Burtaverde และคณะ (2021) ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจากชุมชนหนึ่งจำนวน 252 คน ได้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดตนเองไปสู่เป้าหมาย (Self-determination) และความสามารถในการฟื้นคืนพลัง (Resilience) โดยสุ่มผู้เข้าร่วมจากสื่อออนไลน์ พบว่า การฟื้นคืนพลังสัมพันธ์กับการเพิ่มแรงจูงใจไปสู่เป้าหมายด้วยการกำหนดตนเอง (Self-determination)

Perlman และคณะ (2017) ได้ศึกษาผู้มีอาการป่วยทางจิตเวชกับการฟื้นคืนพลัง (Resilience) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าความต้องการทางจิตวิทยาพื้นฐานทั้ง 3 ประการมีอิทธิพลต่อการฟื้นคืนพลังในกลุ่มคนที่มีประสบการณ์เจ็บป่วยทางจิตหรือไม่ พบว่าความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) ที่สูงขึ้นสามารถอธิบายการฟื้นคืนพลัง (Resilience) ได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมภายในชุมชนเดียวกันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ที่ป่วยทางจิต ดังนั้นแผนการรักษาควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ของผู้ป่วยกับผู้อื่น ส่วนด้านความสามารถ (Competence) และด้านการมีอิสระ (Autonomy) ไม่มีอิทธิพลต่อการฟื้นคืนพลังในกลุ่มคนที่มีประสบการณ์เจ็บป่วยทางจิต ต่อมาในปี Perlman และคณะ (2018) ได้ทำศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการฟื้นคืนพลัง (Resilience) ในแง่มุมมองของสุขภาพจิตกับการกำหนดตนเอง (Self-determination) ที่ประกอบไปด้วยความต้องการทางจิตวิทยาพื้นฐาน (Basic psychological need) 3 ประการ ด้านความสามารถ (Competence) ด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) และด้านการมีอิสระ (Autonomy) วัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบวิธีการเพิ่มการฟื้นคืนพลังในผู้ที่มีอาการทางจิตเวชผ่านการกำหนดตนเอง (Self-determination) ในการสร้างแรงจูงใจ พบว่า ความต้องการพื้นฐานมีความสัมพันธ์กับการฟื้นคืนพลัง (Resilience) อย่างมีนัยสำคัญ โดยการฟื้นคืนพลังกับด้านความสามารถ (Competence) ด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) และด้านการมีอิสระ (Autonomy) มีอิทธิพลซึ่งกันและกันและผู้ที่มีอาการทางจิตเวช แสดงถึงการมีแรงจูงใจในผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตเวชจะช่วยให้บำบัดรักษาอาการทางจิตเวชได้ดีขึ้น

จากงานวิจัยของ Neufeld และ Malin (2019) พบว่า ความพึงพอใจในด้านความสามารถ (Competence) ซึ่งเป็นหนึ่งในสามความต้องการพื้นฐานทางจิตวิทยาของทฤษฎีการกำหนดตนเอง มีความสัมพันธ์โดยตรงทางบวกกับการฟื้นคืนพลัง แสดงให้เห็นว่า เมื่อนักศึกษาแพทย์รับรู้สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เอื้ออำนวยต่อความต้องการขั้นพื้นฐาน นักศึกษาแพทย์จะมีสุขภาพจิตที่เพิ่มขึ้น พึงพอใจในความสามารถของตนที่จะส่งผลให้การฟื้นคืนพลังจะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย การ

ส่งเสริมความต้องการขั้นพื้นฐานของนักศึกษาแพทย์จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความสามารถเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นมากขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาแพทย์มีสุขภาพทางจิตที่ดียิ่งขึ้น

จากงานวิจัยของ Pedro (2018) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโค้ชที่สนับสนุนความเป็นอิสระให้กับนักกีฬา (Coaches' autonomy support) การมีส่วนร่วมของนักกีฬา (Athletes' engagement) และความสัมพันธ์ระหว่างโค้ชกับนักกีฬา (Their relationship) จะสามารถร่วมกันอธิบายการฟื้นคืนพลัง (Resilience) ได้ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาทั้งหมด 177 คน อายุระหว่าง 12 ถึง 31 ปี (อายุเฉลี่ย 16.36 ปี) พบว่า โค้ชที่สนับสนุนความเป็นอิสระให้กับนักกีฬา และการมีส่วนร่วมของนักกีฬาที่ประกอบไปด้วย ความมั่นใจ กระตือรือร้น และความกระฉับกระเฉง จะสามารถเสริมสร้างการฟื้นคืนพลังให้กับนักกีฬา กล่าวคือ หากโค้ชสนับสนุนให้นักกีฬามีอิสระในทางเลือกของตนเอง จะทำให้นักกีฬาเข้าร่วมการเล่นกีฬามากขึ้น ส่งผลให้เกิดความรู้สึกอิสระ มีแรงจูงใจ และพฤติกรรมการเล่นกีฬาที่มากขึ้น

จากงานวิจัยข้างต้นได้แสดงถึงตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการฟื้นคืนพลัง (Resilience) นั่นคือ ในการกำหนดตนเอง (Self-determination) ด้านความสามารถ (Competence) ด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) และด้านการมีอิสระ (Autonomy) โดยตัวแปรเหล่านี้ส่งเสริมให้เกิดการฟื้นคืนพลัง

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น แม้จะยังไม่มีการศึกษาเชิงปริมาณโดยตรงที่ศึกษาในบริบทของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชื่นชอบศิลปะ แต่เป็นไปได้ว่า การกำหนดตนเอง และการคลั่งไคล้ศิลปะ จะร่วมกันอธิบายการฟื้นคืนพลัง ในผู้ใหญ่วัยเริ่มที่เข้าร่วมกลุ่มชื่นชอบศิลปะ อายุ 18-29 ปี (Emerging adulthood) เนื่องจากเป็นวัยที่มีความกดดันจากหลาย ๆ ด้าน ต้องอาศัยแรงจูงใจในการทำเป้าหมาย ระหว่างทางไปถึงเป้าหมายมีอุปสรรคมากมาย เช่น ความกดดันจากความคาดหวังในตนเอง ความกดดันจากผู้ปกครอง เป็นต้น โดยการได้เห็นรูปแบบความพยายามไปสู่เป้าหมายจากศิลปินที่ตนชื่นชอบในระดับที่เหมาะสม แต่ไม่ถึงกับคลั่งไคล้จนเกิดผลเสียต่อสุขภาพจิตและการดำเนินชีวิต อาจจะช่วยให้อาจารย์วัยนี้มีการกำหนดตนเอง และมีความสามารถในการฟื้นคืนพลังเพื่อทำตามเป้าหมายต่อไปได้

สมมติฐานการวิจัย

การกำหนดตนเอง และการคลั่งไคล้ศิลปิน สามารถร่วมกันอธิบายการฟื้นคืนพลังในผู้ใหญ่วัยเริ่มที่เข้าร่วมกลุ่มชื่นชอบศิลปินได้ โดยการกำหนดตนเองและการฟื้นคืนพลังจะมีความสัมพันธ์ทางบวก ส่วนการคลั่งไคล้ศิลปินจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับการฟื้นคืนพลัง

วัตถุประสงค์การวิจัย

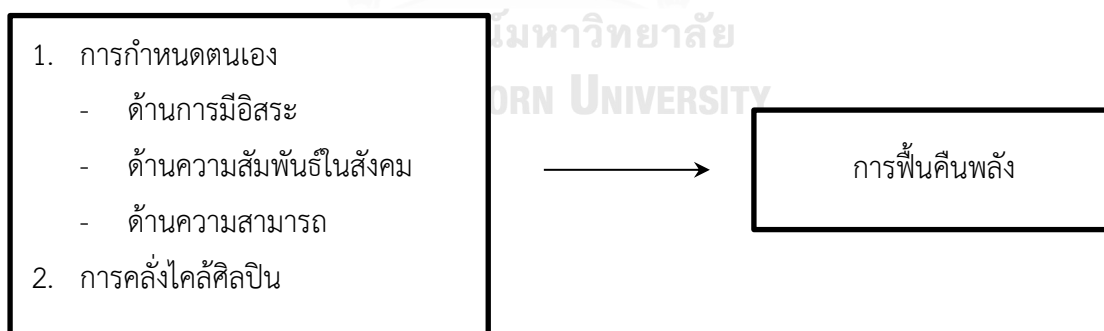
เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการกำหนดตนเอง การคลั่งไคล้ศิลปิน และการฟื้นคืนพลังในผู้ใหญ่วัยเริ่มที่เข้าร่วมกลุ่มชื่นชอบศิลปิน

ขอบเขตการวิจัย

- กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีอายุ 18-29 ปี ที่ระบุว่าตนเป็นผู้ที่เข้าร่วมกลุ่มชื่นชอบศิลปิน
- ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้
 1. ตัวแปรต้น 4 ตัวแปรคือ การกำหนดตนเองด้านการมีอิสระ (Autonomy) ด้านความสามารถ (Competence) ด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) และการคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity worship)
 2. ตัวแปรตาม คือ การฟื้นคืนพลัง (Resilience)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากทฤษฎีข้างต้นได้กำหนดโมเดลในการร่วมกันอธิบายการฟื้นคืนพลัง ดังนี้

คำจำกัดความ

1. การกำหนดตนเอง (Self-determination) อธิบายแรงจูงใจในการทำตามเป้าหมายประกอบด้วย 3 ความต้องการพื้นฐาน คือ ด้านการมีอิสระ (Autonomy) ด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) และด้านความสามารถ (Competence) โดยในงานวิจัยนี้จะประเมินโดยใช้

มาตรวัดการกำหนดตนเอง (Basic psychological need satisfaction and frustration scales) ของ Chen และคณะ (2015)

2. การคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity worship) คือ รูปแบบความผูกพันทางจิตใจที่ลึกซึ้ง เป็นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับความจริงกับศิลปินที่ชื่นชอบ การยกให้ศิลปินเป็นจุดสนใจหลักในชีวิต หมกหมุ่น เติบโต เป็นต้นแบบ และภักดี เต็มใจให้ทั้งเงินและเวลา ซึ่งเป็นระดับการชื่นชอบศิลปินที่มากเกินไปจนความเหมาะสมที่มักส่งผลต่อสุขภาพจิต โดยในงานวิจัยนี้จะประเมินโดยใช้มาตรวัดเจตคติต่อศิลปิน (The celebrity attitude scale) ของ McCutcheon และคณะ (2002)
3. การฟื้นคืนพลัง (Resilience) หมายถึงการปรับตัวในเชิงบวก การรักษา หรือฟื้นฟูสุขภาพจิตใจ หลังจากประสบกับความทุกข์ยาก เป็นการใช้อุบายหรือทรัพยากรในการฟื้นคืนพลัง โดยในงานวิจัยนี้จะประเมินโดยใช้มาตรวัดการฟื้นคืนพลัง (Brief resilience scale) ของ Smith และคณะ (2008)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของการกำหนดตนเอง การคลั่งไคล้ศิลปิน และการฟื้นคืนพลัง ในผู้ใหญ่วัยเริ่มที่เข้าร่วมกลุ่มชื่นชอบศิลปิน ซึ่งเป็นการนำเสนอมุมมองเชิงบวกของการชื่นชอบศิลปิน นอกจากนี้งานวิจัยนี้อาจจะเป็นการเสนอแนะแนวทางติดตามศิลปินในระดับที่เหมาะสมให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสุดท้ายอาจเป็นประโยชน์หรือฐานข้อมูลให้กับงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในอนาคต

บทที่ 2

วิธีดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational research) แบบตัดขวาง (Cross-sectional study) โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการกำหนดตนเอง การคลั่งไคล้ศิลปิน และการฟื้นคืนพลังในผู้ใหญ่วัยเริ่มที่เข้าร่วมกลุ่มชื่นชอบศิลปิน ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ลักษณะของผู้เข้าร่วมการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ คือ ผู้ที่ชื่นชอบศิลปิน ปัจจุบันชื่นชอบศิลปินอย่างน้อย 1 คนไม่จำกัดระยะเวลาการติดตาม ที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 18-29 ปี อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 24.5 ปี (Min = 18, Max = 29, SD = 3.61) จำนวน 134 คนผู้เข้าร่วมการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 94.8 ระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 75.4 โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน ร้อยละ 29.1 มีระยะเวลาการเป็นแฟนคลับส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ที่ 6 ปี 11 เดือน (Min = 1, Max = 216, SD = 57.51) ประเภทของศิลปินที่ชื่นชอบส่วนใหญ่เป็นนักร้องและนักดนตรี ร้อยละ 90.3 ส่วนใหญ่เป็นศิลปินชาวเกาหลี ร้อยละ 62.7 ความชื่นชอบส่วนใหญ่มาจากการชื่นชอบผลงานความสามารถ ความสำเร็จ ร้อยละ 97.05 โดยส่วนใหญ่จะติดตามศิลปินเฉลี่ยวันละ 4.81 ชั่วโมง (Min = 0.5, Max = 24, SD = 4.16) ส่วนใหญ่จะติดตามต่อเนื่องทุกวัน ร้อยละ 71.6 แฟนคลับส่วนใหญ่ติดตามผ่านช่องทางทวิตเตอร์ (Twitter) ร้อยละ 92.54 ติดตามเกี่ยวกับผลงานใหม่ ร้อยละ 94.03 นอกจากนี้แฟนคลับส่วนใหญ่จะซื้อสินค้าที่ศิลปินเป็นพรีเซ็นเตอร์นาน ๆ ครั้ง ร้อยละ 47 และส่วนใหญ่ไม่เคยไปตามสถานที่ต่างๆที่ศิลปินเดินทางไป ร้อยละ 48.5 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยประชาสัมพันธ์และให้ตอบแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์ ทวิตเตอร์ ไลน์ และเฟสบุ๊ก กลุ่มตัวอย่างได้อ่านข้อมูลโครงการวิจัย และแสดงความยินยอมก่อนเข้าร่วมตอบแบบสอบถาม ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลักษณะของผู้เข้าร่วมการวิจัย (N = 134)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	6	4.5
- หญิง	129	94.8
- LGBTQ+	1	0.7
2. อายุ Min = 18, Max = 29, \bar{x} = 24.5, SD = 3.61		
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
- มัธยมศึกษา	22	16.4
- ปวช./ปวส. หรือ อนุปริญญา	3	2.2
- ปริญญาตรี	101	75.4
- ปริญญาโท	8	6
4. อาชีพ		
- นักเรียน	10	7.5
- นักศึกษา	35	26.1
- พนักงานมหาวิทยาลัย	3	2.2
- พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	1.5
- พนักงานเอกชน	39	29.1
- ข้าราชการ	17	12.7
- ว่างาน	2	1.5
- งานส่วนตัว	26	19.4
5. ระยะเวลาที่เป็นแฟนคลับ (เดือน) Min = 1, Max = 216, \bar{x} = 83.08, SD = 57.51		
6. ประเภทของศิลปิน (ตอบได้หลายข้อ)		
- นักร้อง/นักดนตรี	121	90.3
- ดารา/นักแสดง	87	64.93
- เน็ตไอดอล	3	2.24

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- นายแบบ/Fashion Icon	6	4.48
- นิสิตนักศึกษา	1	0.75
- อื่น ๆ เช่น นักแสดงตลก V-tuber	2	1.5
7. ศิลปินที่คุณชื่นชอบมากที่สุด (แบ่งตามภาษา)		
- ไทย	28	20.9
- เกาหลี	84	62.7
- จีน	19	14.2
- อังกฤษ	3	2.2
8. เหตุผลที่ชื่นชอบศิลปิน (ตอบได้หลายข้อ)		
- ชื่นชอบผลงาน ความสามารถ ความสำเร็จ	130	97.05
- ชื่นชอบรูปร่างหน้าตา/การแต่งกาย	102	76.12
- เพื่อที่จะได้มีกิจกรรมทำร่วมกับแฟนคลับคนอื่น ๆ	12	8.96
- เพื่อที่จะได้พบกับเพื่อนใหม่ ๆ	23	17.16
- เพื่อเป็นการผ่อนคลายจากความเครียด	96	71.64
- เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต	53	39.55
- เพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต	47	35.07
- ชื่นชอบทัศนคติ/พฤติกรรม	103	76.87
- ตามกระแสสังคมในปัจจุบัน	1	0.75
- ช่วยให้ผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบาก	83	61.94
- เป็นกำลังใจในการใช้ชีวิต	106	79.1
- ช่วยให้ชีวิตมีการพัฒนาในด้านที่ดี	72	53.73
- อื่น ๆ	5	3.73
9. จำนวนชั่วโมงติดตามศิลปิน (ต่อวัน) Min = 0.5, Max = 24, \bar{X} = 4.81, SD = 4.16		
10. ติดตามข่าวสารของศิลปินช่องทาง social media (ตอบได้หลายข้อ)		
- Facebook	51	38.06

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- Instagram	121	90.29
- Twitter	124	92.54
- YouTube	97	72.39
- TikTok	64	47.76
- อื่นๆ เช่น Weibo Weverse เป็นต้น	28	20.89
11. ส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปิน (ตอบได้หลายข้อ)		
- เป็นสมาชิก Official Fanclub	68	50.75
- เขียนหรืออ่าน Fan-Fiction	55	41.04
- ตัดต่อทำ OPV	13	9.7
- เข้าร่วมกิจกรรม Meet & Greet	52	38.81
- เดินทางเข้าร่วมงานต่าง ๆ เพื่อให้กำลังใจศิลปิน	58	43.28
- ร้องเพลงหรือเต้น Cover	28	20.89
- ติดตามผลงานใหม่	126	94.03
- เป็นสมาชิก Fan site	9	6.72
- ถ่ายภาพ/วิดีโอ	36	26.87
- แพลหรือส่งต่อข่าวอัปเดตต่าง ๆ	20	14.93
- ไปรับ-ไปส่งที่สนามบิน	17	12.69
- ไปคอนเสิร์ต	85	63.43
- ร่วมกิจกรรมวันเกิดที่กลุ่มแฟนคลับจัดขึ้น	54	40.29
- ลงคะแนนโหวตในกิจกรรมการแข่งขันต่าง ๆ	97	72.39
- ซื้อป้ายโฆษณา	19	17.18
- เข้าร่วมกิจกรรมของศิลปินที่ต่างประเทศ	12	8.96
- ตามรอยสถานที่ที่ศิลปินเคยไป	26	19.4
- อื่นๆ เช่น ปั่นวิว ปั่นเทรน ซื้อเพลง เป็นต้น	11	8.21

12. ความถี่การติดตามผลงานของศิลปิน (ต่อสัปดาห์)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- น้อยกว่า 1 วัน/สัปดาห์	3	2.2
- 1-2 วัน/สัปดาห์	5	3.7
- 3-4 วัน/สัปดาห์	9	6.7
- 5-6 วัน/สัปดาห์	21	15.7
- ทุกวัน	96	71.6
13. ชื่อสินค้าที่ศิลปินของคุณเป็นพรีเซนเตอร์ (Presenter)		
- ไม่เคย	12	9
- ชื่อนาน ๆ ครั้ง	63	47
- สินค้าส่วนใหญ่	49	36.5
- ทุกสินค้า	10	7.5
14. การไปตามรอยสถานที่ที่ศิลปินเคยไป		
- ไม่เคย	65	48.5
- นาน ๆ ครั้ง	31	23.1
- บางครั้ง	28	20.9
- บ่อยครั้ง	10	7.5
- ทุกสถานที่	0	0

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาจากมาตรวัดต่าง ๆ โดยเป็นแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-report) ประกอบด้วย 5 ส่วน (ภาคผนวก ก) ดังนี้

ส่วนที่ 1 การชี้แจงรายละเอียดของงานวิจัย และแจ้งการปกป้องข้อมูล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ข้อคำถามเกี่ยวกับแฟน

คลังจำนวน 12 ข้อ เป็นต้น เป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการกำหนดตนเอง (Basic psychological need satisfaction and frustration scales)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเจตคติต่อศิลปิน (The celebrity attitude scale)

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการฟื้นคืนพลัง (Brief resilience scale)

1. แบบสอบถามการกำหนดตนเอง (Basic psychological need satisfaction and frustration scales)

ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดการกำหนดตนเอง จากมาตร Basic Psychological Need Satisfaction and Frustration Scales (BPNSFS) โดย Chen และคณะ (2015) เพื่อใช้เก็บข้อมูลความต้องการพื้นฐาน 3 ประการ ของความมุ่งมั่นในตนเองตามทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-determination) นำมาตร มาทำการแปลเป็นภาษาไทยและปรับภาษาให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น พร้อมทั้งได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำคณะจิตวิทยาจำนวน 2 ท่าน มาตรดังกล่าวมีลักษณะการตอบโดยการประเมินด้วยตนเอง (Self-report) แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert-scale) 5 ระดับ ซึ่ง 1 หมายถึง ไม่จริงเลย 2 หมายถึง ค่อนข้างไม่จริง 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ 4 หมายถึง ค่อนข้างจริง และ 5 หมายถึง จริงที่สุด มาตรวัดมีจำนวน 24 ข้อคำถาม แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ด้านการมีอิสระ (Autonomy) ด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) และด้านความสามารถ (Competence) องค์ประกอบละ 8 ข้อ แต่ละองค์ประกอบแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ข้อคำถามเชิงบวก 4 ข้อและข้อคำถามเชิงลบ 4 ข้อ ดังนี้ ด้านการมีอิสระ (Autonomy) เชิงบวกข้อ 1-4 เชิงลบข้อ 5-8 ด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) เชิงบวกข้อ 9-12 เชิงลบข้อ 13-16 และด้านความสามารถ (Competence) เชิงบวกข้อ 17-20 เชิงลบข้อ 21-24

ยกตัวอย่างข้อคำถามเช่น ด้านการมีอิสระเชิงบวก “ฉันรู้สึกว่ามีทางเลือกและมีอิสระในสิ่งที่ทำ” ด้านการมีอิสระเชิงลบ “สิ่งที่ฉันทำส่วนใหญ่รู้สึกที่ฉันต้องทำ” ด้านความสัมพันธ์ในสังคมเชิงบวก “ฉันรู้สึกว่าคุณที่ฉันห่วงใยก็ห่วงใยฉันเช่นกัน” ด้านความสัมพันธ์ในสังคมเชิงลบ “ฉันรู้สึกว่าคุณกีดกันออกจากกลุ่มที่ฉันอยากเข้าร่วม” ด้านความสามารถเชิงบวก “ฉันรู้สึกมั่นใจว่าฉันทำได้ดี” ด้านความสามารถเชิงลบ “ฉันสงสัยอย่างจริงจังว่าฉันสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีหรือไม่” ตามแนวทางของ Van der Kaap-Deeder และคณะ (2020) และ อาภา กำวิจิตรรัตนโยธา (2563) ดังนี้ คะแนนที่เฉลี่ยสูง หมายถึง มีความอิสระสูง มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นสูง และมีความรู้สึกมีความสามารถสูง และคะแนนที่ต่ำ หมายถึง มีความอิสระต่ำ มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นต่ำ และมีความรู้สึกมีความสามารถต่ำ โดยค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาคแอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) แยกรายด้าน ดังนี้ ด้าน

การมีอิสระเท่ากับ .786 ด้านความสัมพันธ์ในสังคมเท่ากับ .787 และด้านความสามารถเท่ากับ .861 ตามลำดับ

2. แบบสอบถามเจตคติต่อศิลปิน (The celebrity attitude scale)

เพื่อใช้เก็บข้อมูลเจตคติ ความชื่นชอบ และความผูกพันของกลุ่มตัวอย่าง โดยให้นักถึงศิลปินที่พวกเขาชื่นชอบขณะทำแบบทดสอบ ผู้วิจัยพัฒนามาตรวัดเจตคติต่อศิลปินพัฒนามาจาก The Celebrity Attitude Scale (CAS) ของ McCutcheon และคณะ (2002) ที่ได้จาก North และคณะ (2007) มาทำการแปลเป็นภาษาไทยและปรับภาษาให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ประจำคณะจิตวิทยาจำนวน 2 ท่าน มาตรฐานการวัดมีลักษณะการตอบโดยการประเมินตนเอง (Self-report) แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert-scale) 5 ระดับ ซึ่ง 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 หมายถึง ค่อนข้างไม่เห็นด้วย 3 หมายถึง ไม่เห็นด้วยและเห็นด้วยพอ ๆ กัน 4 หมายถึง ค่อนข้างเห็นด้วย และ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง มาตรวัดมีจำนวน 33 ข้อคำถาม แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้ ระดับความสนใจศิลปินเพื่อความบันเทิง (Entertainment-social) จำนวน 10 ข้อ คือ 5 8 13 17 18 19 23 24 27 และ 29 ระดับความผูกพันยึดติด (Intense-personal) จำนวน 9 ข้อ คือ 1 2 3 6 9 12 14 15 และ 16 และระดับความคลั่งไคล้ (Borderline-pathological) จำนวน 13 ข้อ คือ 4 7 10 11 20 21 22 25 26 28 30 31 และ 32

ยกตัวอย่างข้อคำถามเช่น ด้านความบันเทิง “เพื่อนของฉันและฉันชอบพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องกิจกรรมต่าง ๆ ที่ศิลปินคนโปรดของฉันทำ” ด้านความผูกพันยึดติด “ถ้าฉันมีโอกาสได้พบกับศิลปินที่ฉันชอบด้วยตัวเอง เขาจะรู้ทันทีว่าฉันเป็นแฟนคลับของเขา” ด้านความคลั่งไคล้ “ฉันพร้อมสละชีวิตเพื่อช่วยชีวิตศิลปินคนโปรด” โดยคิดคะแนนจากคะแนนเฉลี่ยจากข้อคำถามทั้ง 33 ข้อ ตามแนวทางของ Ang และ Chan (2018) และ กันยารัตน์ ปลัดสิงห์ (2554) ดังนี้ คะแนนเฉลี่ยที่สูง หมายถึง มีระดับความคลั่งไคล้ศิลปินสูง และ คะแนนเฉลี่ยที่ต่ำ หมายถึง มีระดับความคลั่งไคล้ศิลปินต่ำ โดยค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาคแอลฟาของมาตรทั้งหมด (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .896

3. แบบสอบถามการฟื้นคืนพลัง (Brief Resilience Scale)

เพื่อใช้เก็บข้อมูลการฟื้นคืนพลังหลังจากประสบเหตุการณ์ความเครียด ผู้วิจัยใช้มาตรวัดการฟื้นคืนพลัง โดยใช้มาตร Brief Resilience Scale (BRS) พัฒนาโดย Smith และคณะ (2008) ที่ได้จาก Fung (2020) มาทำการแปลเป็นภาษาไทยและปรับภาษาให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจ

ได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ประจำคณะจิตวิทยาจำนวน 2 ท่าน มาตรฐานดังกล่าวมีลักษณะการตอบโดยการประเมินด้วยตนเอง (Self-report) แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert-scale) 5 ระดับ ในข้อ 1 3 และ 5 ซึ่ง 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างมาก 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย 3 หมายถึง เป็นกลาง 4 หมายถึง เห็นด้วย และ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างมาก และในการคำนวณคะแนนมีการกลับคะแนนในข้อเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 2 4 และ 6 ซึ่ง 1 หมายถึง เห็นด้วยอย่างมาก 2 หมายถึง เห็นด้วย 3 หมายถึง เป็นกลาง 4 หมายถึง ไม่เห็นด้วย และ 5 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

มาตรานี้มีจำนวน 6 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านคำพูดเชิงบวก 3 ข้อ และด้านคำพูดเชิงลบ 3 ข้อ ได้แก่ ด้านคำพูดเชิงบวก ยกอย่างข้อคำถามเช่น “ฉันมักจะฟื้นคืนอย่างรวดเร็วหลังจากช่วงเวลาที่ยากลำบาก” ด้านคำพูดเชิงลบ ยกอย่างข้อคำถามเช่น “ฉันมีช่วงเวลาที่ยากลำบากในการผ่านเหตุการณ์ที่ตึงเครียด” ตามแนวทางของ Fung (2020) ดังนี้ คะแนนเฉลี่ยที่สูง หมายถึง การฟื้นคืนหรือฟื้นตัวจากความเครียดได้สูง และ คะแนนเฉลี่ยที่ต่ำ หมายถึง การฟื้นคืนหรือฟื้นตัวจากความเครียดได้ต่ำ โดยค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาคแอลฟาของมาตรทั้งฉบับ (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .820

การพัฒนาเครื่องมือวิจัย

1. การพัฒนาเครื่องมือประเมิน ดังนี้

- แบบชี้แจงรายละเอียดของงานวิจัยและแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป (ภาคผนวก ก)
- แบบสอบถามภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยทำการแปล เรียบเรียง และปรับสำนวน จำนวน 3 มาตรฐาน ให้เป็นภาษาไทย ได้แก่ แบบสอบถามการกำหนดตนเอง (Basic Psychological Need Satisfaction and Frustration Scales) แบบสอบถามเจตคติต่อศิลปิน (The Celebrity Attitude Scale) และแบบสอบถามการฟื้นคืนพลัง (Brief Resilience Scale) พร้อมทั้งได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ประจำคณะจิตวิทยาจำนวน 2 ท่าน

- #### 2. เมื่อเครื่องมือทั้งหมดอนุมัติจะนำทั้ง 5 ส่วนลง Google Form คือ การชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย สอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการกำหนดตนเอง แบบสอบถามเจตคติต่อศิลปิน และแบบสอบถามการฟื้นคืนพลัง

3. ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น ไลน์ (Line) ทวิตเตอร์ (Twitter) และ เฟสบุ๊ก (Facebook) โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ขึ้นตัวอย่างจำนวน 50 คน ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้มีจำนวน 47 คน เนื่องจากมีการตัดข้อมูลที่ไม่เข้าเกณฑ์อย่างไรก็ตามข้อมูลจำนวนนี้เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพมาตรวัด
4. นำข้อมูลที่รวบรวมจากแบบสอบถามในการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาคแอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ใหม่ และปรับแก้แบบสอบถามให้เหมาะสม โดยจะได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากการทดสอบความเที่ยง (Reliability) กลุ่ม Pilot study จำนวน 47 คน มีค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาคแอลฟา ดังนี้ แบบสอบถามการกำหนดตนเอง (Basic Psychological Need Satisfaction and Frustration Scales) ทั้ง 3 ด้าน มีค่าเท่ากับ ด้านการมีอิสระเท่ากับ .806 ด้านความสัมพันธ์ในสังคมเท่ากับ .775 และด้านความสามารถเท่ากับ .865 แบบสอบถามเจตคติต่อศิลปิน (The Celebrity Attitude Scale) มีค่าเท่ากับ .909 และแบบสอบถามการฟื้นคืนพลัง (Brief Resilience Scale) มีค่าเท่ากับ .727 (ภาคผนวก ข)

วิธีดำเนินการเก็บข้อมูลจริง

งานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จึงเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วมการวิจัย ไม่จำกัดเพศ อายุ 18-29 ปี ที่ระบุว่าตนเป็นผู้ที่เข้าร่วมกลุ่มชื่นชอบศิลปิน ใช้วิธีการเก็บแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ในรูปแบบแบบสอบถามออนไลน์ ระบุเป็นแบบสอบถามเพื่อโครงการวิจัยมหาวิทยาลัยระดับปริญญาโท โดยคำตอบทั้งหมดเป็นความลับและไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบ

การพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย

ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามแก่ผู้เข้าร่วมงานวิจัย เช่น จำนวนข้อ ระยะเวลาโดยประมาณ ช่องทางติดต่อ เป็นต้น รวมถึงข้อมูลส่วนตัวทั้งหมดของผู้เข้าร่วมวิจัยจะถูกเก็บรักษาไว้ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะและนำมาใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ภาพรวมและไม่เปิดเผยหรือนำเสนอข้อมูลรายบุคคล

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการกำหนดตนเอง การคลั่งไคล้ศิลปิน และการฟื้นคืนพลังในผู้ใหญ่วัยเริ่มที่เข้าร่วมกลุ่มชื่นชอบศิลปิน ซึ่งผู้วิจัยเลือกวิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในผู้ใหญ่วัยเริ่ม (Emerging adulthood) ที่ชื่นชอบศิลปินจำนวน 134 คน ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.2 ผลการทดสอบสมมติฐาน ที่เสนอว่า การกำหนดตนเองด้านการมีอิสระ (Autonomy) การกำหนดตนเองด้านความสามารถ (Competence) การกำหนดตนเองด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) และการคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity Worship) สามารถร่วมกันอธิบายการฟื้นคืนพลังในผู้ใหญ่วัยเริ่มที่เข้าร่วมกลุ่มชื่นชอบศิลปินได้ โดยการกำหนดตนเองทั้ง 3 ด้านและการฟื้นคืนพลังจะมีความสัมพันธ์ทางบวก ส่วนการคลั่งไคล้ศิลปินจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับการฟื้นคืนพลัง

3.1 ผลการวิเคราะห์สถิติเบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การกำหนดตนเองด้านการมีอิสระ (Autonomy) การกำหนดตนเองด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) การกำหนดตนเองด้านความสามารถ (Competence) และการคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity Worship) และการฟื้นคืนพลัง (Resilience) ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) คะแนนต่ำสุด (MIN) คะแนนสูงสุด (MAX) ค่าความเบ้ (SK) และค่าความโด่ง (KU)

จากการคำนวณค่าเฉลี่ยของตัวแปร 5 ตัว อยู่ที่ 3.046-4.139 จากคะแนน 1-5 มีการมีการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) ประเมินจากข้อมูลมีค่าความเบ้ (SK) ของข้อมูลอยู่ระหว่าง -.839 และ .045 ซึ่งมีค่าไม่เกิน ± 2 และค่าความโด่ง (KU) ของข้อมูลมีค่าอยู่ระหว่าง -.649 และ 1.653 ซึ่งมีค่าไม่เกิน ± 2 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Sharma & Ojha, 2020) แสดงข้อมูลรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และการแจกแจงข้อมูลตัวแปรตามกรอบวิจัย

ตัวแปร	M	S.D.	MIN	MAX	SK	KU
ด้านการมีอิสระ	3.823	.671	1.13	5	-.839	1.653
ด้านความสัมพันธ์ในสังคม	4.139	.575	2.50	5	-.614	-.173
ด้านความสามารถ	3.353	.760	1.75	5	-.123	-.649
การคลั่งไคล้ศิลปิน	3.144	.483	1.56	4.31	-.419	.255
การฟื้นคืนพลัง	3.046	.721	1.17	4.83	.045	-.453

เมื่อวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในการนำมาใช้ในการสร้างสมการทำนาย จะต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระจากกันหรือมีความสัมพันธ์ในระดับที่ยอมรับได้และไม่ก่อให้เกิดปัญหา ทดสอบได้จากค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรใดใดจะต้องมีค่าน้อยกว่า .80 จึงจะถือว่าตัวแปรมีความเป็นอิสระจากกัน จากผลการวิเคราะห์ พบว่าตัวแปรทุกตัวมีค่าความสัมพันธ์ไม่เกิน .80 โดยความต้องการแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน การฟื้นคืนพลังมีความสัมพันธ์กับความต้องการทุกด้าน แต่ไม่พบว่าการคลั่งไคล้ศิลปินสัมพันธ์กับตัวแปรใด ๆ ดังนี้ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 คือ ด้านการมีอิสระกับด้านความสัมพันธ์ในสังคม ด้านความสัมพันธ์ในสังคมกับด้านความสามารถ ด้านความสัมพันธ์ในสังคมกับการฟื้นคืนพลัง และด้านความสามารถกับการฟื้นคืนพลัง ($r = .428$) ซึ่งเป็นคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ส่วนคู่ที่มีค่าความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ ด้านการมีอิสระกับด้านความสามารถ และด้านการมีอิสระกับการฟื้นคืนพลัง ส่วนตัวแปรการฟื้นคืนพลัง (Resilience) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness, $r = .236$) และด้านความสามารถ (Competence, $r = .428$) ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กับด้านการมีอิสระ (Autonomy, $r = .194$) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนการคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity Worship, $r = -.047$) ไม่มีความสัมพันธ์กับการฟื้นคืนพลัง (Resilience) ตามที่ได้แสดงข้อมูลในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	1	2	3	4	5
1. ด้านการมีอิสระ	1				
2. ด้านความสัมพันธ์ในสังคม	.224**	1			
3. ด้านความสามารถ	.204*	.376**	1		
4. การคลั่งไคล้ศิลปิน	.012	-.075	-.008	1	
5. การฟื้นคืนพลัง	.194*	.236**	.428**	-.047	1

** ค่าความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01 * ค่าความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานที่เสนอว่า การกำหนดตนเองด้านการมีอิสระ (Autonomy) การกำหนดตนเองด้านความสามารถ (Competence) การกำหนดตนเองด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) และการคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity Worship) สามารถร่วมกันอธิบายการฟื้นคืนพลังในผู้ใหญ่วัยเริ่มที่เข้าร่วมกลุ่มชื่นชอบศิลปินได้ โดยการกำหนดตนเองทั้ง 3 ด้านและการฟื้นคืนพลังจะมีความสัมพันธ์ทางบวก ส่วนการคลั่งไคล้ศิลปินจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับการฟื้นคืนพลัง ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้ค่าเฉลี่ยของตัวแปรทั้ง 5 ตัว ซึ่งตัวแปรต้น คือ การกำหนดตนเองด้านการมีอิสระ (Autonomy) การกำหนดตนเองด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) การกำหนดตนเองด้านความสามารถ (Competence) และการคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity Worship) ตัวแปรตาม คือ การฟื้นคืนพลัง (Resilience) โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression) เพื่อวิเคราะห์ความสามารถและระดับของตัวแปรต้นในการอธิบายตัวแปรตาม

เมื่อพิจารณาปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) จากตารางที่ 4 ไม่พบปัญหา Multicollinearity จึงอนุมานได้ว่าตัวแปรต้นทุกตัวมีความเป็นอิสระจากกัน พบว่าตัวแปรต้นทั้ง 4 ตัวมีค่า Tolerance เข้าใกล้ 1 อยู่ในช่วง .830 - .993 และมีค่า VIF น้อยกว่า 10 อยู่ในช่วง 1.0007 - 1.204 นอกจากนี้เพื่อลดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุทางผู้วิจัยได้ทำการคำนวณที่มีการย้ายศูนย์กลางไปค่าเฉลี่ยกลุ่ม (Mean Centering) (Hofer, 2017) เมื่อวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณโดยใช้ค่าเฉลี่ยที่มีการย้ายศูนย์กลางไปค่าเฉลี่ยกลุ่ม (Mean Centering) พบว่าการวิเคราะห์

ได้ผลใกล้เคียงกับผลที่ได้การวิเคราะห์ที่ใช้ค่าเฉลี่ยตามปกติ ผู้วิจัยจึงเสนอผลการวิเคราะห์ต่อไปนี้ที่ใช้ค่าเฉลี่ยปกติ

จากการวิเคราะห์พบว่า การกำหนดตนเองด้านความต้องการ 3 ด้าน (ความสามารถ การมีอิสระ และความสัมพันธ์ในสังคม) และการคลั่งไคล้ศิลปิน ร่วมกันอธิบายการฟื้นคืนพลัง (Resilience) ได้ร้อยละ 20.1 โดยการกำหนดตนเองด้านความสามารถ สัมพันธ์กับการฟื้นคืนพลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Competence, $b = .382, p < .001$) แต่ไม่พบความสัมพันธ์ของการกำหนดตนเองด้านการมีอิสระ (Autonomy, $b = .110, p = .213$) การกำหนดตนเองด้านความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness, $b = .084, p = .440$) และการคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity Worship, $b = -.059, p = .617$) กับการฟื้นคืนพลัง (Resilience) ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรต้นมีความสัมพันธ์ต่อการฟื้นคืนพลัง

ตัวแปร	b	S.E.	Beta	t	Collinearity Statistics	
					Tolerance	VIF
ค่าคงที่	1.249	.622		2.008		
ด้านการมีอิสระ	.110	.088	.102	1.252	.932	1.073
ด้านความสัมพันธ์ในสังคม	.084	.108	.067	.774	.830	1.204
ด้านความสามารถ	.363	.081	.382	4.457**	.843	1.186
การคลั่งไคล้ศิลปิน	-.059	.118	-.040	-.501	.993	1.007

$R^2 = .201, SEE = .655, F(4,129) = 8.115, p < .001$

บทที่ 4

อภิปรายผล

จากการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า การกำหนดตนเองด้านความสามารถ มีความสัมพันธ์ทางบวกและอธิบายการฟื้นคืนพลังได้ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ของการกำหนดตนเองด้านการมีอิสระ การกำหนดตนเองด้านความสัมพันธ์ในสังคม และการคลั่งไคล้ศิลปิน กับการฟื้นคืนพลัง ผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 4.1 อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐาน
- 4.2 ข้อจำกัดในงานวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป
- 4.3 ข้อเสนอแนะในการนำไปประยุกต์ใช้

4.1 อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐาน

จากผลการศึกษาที่ได้ พบว่าการกำหนดตนเองด้านความสามารถ การมีอิสระ และความสัมพันธ์ในสังคม และการคลั่งไคล้ศิลปิน ร่วมกันอธิบาย การฟื้นคืนพลังได้ร้อยละ 20.1 โดยการกำหนดตนเองด้านความสามารถ มีความสัมพันธ์ทางบวกและอธิบายการฟื้นคืนพลังได้อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ของการกำหนดตนเองด้านการมีอิสระ การกำหนดตนเองด้านความสัมพันธ์ในสังคม และการคลั่งไคล้ศิลปิน กับการฟื้นคืนพลัง

ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีทั้งส่วนที่สอดคล้องและไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ส่วนที่สอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัย คือ การกำหนดตนเองด้านความสามารถ มีความสัมพันธ์ทางบวก และสามารถอธิบาย การฟื้นคืนพลังได้ และส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ ไม่พบความสัมพันธ์ของการกำหนดตนเองด้านการมีอิสระ การกำหนดตนเองด้านความสัมพันธ์ในสังคม และการคลั่งไคล้ศิลปิน กับการฟื้นคืนพลัง

จากผลที่พบว่า การกำหนดตนเองด้านความสามารถ และสามารถอธิบาย การฟื้นคืนพลังได้ ในทิศทางบวก กลุ่มตัวอย่างผู้ชื่นชอบศิลปินในการศึกษานี้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.05 ขึ้นชอบศิลปินที่ผลงาน ความสามารถ และความสำเร็จของศิลปิน โดยในงานวิจัย Neufeld และ Malin (2019) ได้ อธิบายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างกำหนดตนเองด้านความสามารถและการฟื้นคืนพลังในกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาแพทย์ไว้ว่า เมื่อต้องใช้ความรู้ความสามารถในการข้ามผ่านอุปสรรคในการทำงานต่าง ๆ การสนับสนุนนักศึกษาแพทย์ในด้านการกำหนดตนเองด้านความสามารถจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะช่วยส่งเสริมการฟื้นคืนพลังและช่วยให้นักศึกษาแพทย์มีสุขภาวะทางจิตที่ดีขึ้นอีกด้วย การที่นักศึกษาแพทย์รับรู้และได้รับการสนับสนุนความสามารถของตนเองสร้างความยืดหยุ่นและความมั่นใจ ประกอบกับการมีความพึงพอใจในความต้องการพื้นฐานด้านความสามารถของตนเองจะมีความพยายามในการเรียนและมีผลการเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งการกำหนดตนเองด้านความสามารถเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด อาจเนื่องมาจากในกลุ่มผู้ที่ชื่นชอบดารามักจะให้ความสำคัญกับความสำเร็จและความสามารถทักษะที่มี เป็นเหตุผลหลักในการติดตามศิลปิน จากการตอบคำถามปลายเปิดที่ให้กลุ่มตัวอย่างเขียนถึงแรงบันดาลใจจากศิลปินที่บุคคลชื่นชอบ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับด้านความสามารถของตนเอง และการฟื้นคืนพลัง เช่น เชื่อว่าตนสามารถเรียนได้แม้ว่าจะเจออุปสรรค ศิลปินเป็นแรงบันดาลใจในยามที่รู้สึกท้อใจในสิ่งที่สังคมสมประมาทในตัวบุคคลชื่นชอบศิลปินเพราะทำให้บุคคลนั้นได้มีอนาคตที่ยืนยาวในการเรียน หรือ การติดตามศิลปินเป็นผลดีต่อการพัฒนาตนเอง ทำให้บุคคลอยากเป็นคนที่ดีขึ้นในการสร้างความมั่นคงทางการเงิน และความอดทนพยายาม เป็นต้น ซึ่งเป็นไปได้ว่าเมื่อได้ติดตามจึงมองศิลปินเป็นตัวแบบด้านการประสบความสำเร็จเป็นการเรียนรู้ผ่านตัวแบบ (Symbolic model) ทั้งประสบการณ์ ทักษะ และการส่งเสริมทักษะความสามารถของตนเอง เมื่อเห็นศิลปินที่ชื่นชอบทำได้ พร้อมทั้งได้รับการส่งเสริมทักษะความสามารถให้มากขึ้นหรือหลากหลายด้านนั้น จะเพิ่มความเชื่อมั่นใจตนเองว่าจะสามารถทำได้เช่นกัน และจากการที่รับรู้ความสามารถของตนเอง ทำให้มีความพยายามในการก้าวข้ามผ่านปัญหาต่าง ๆ ไปได้ (Xu et al., 2021)

งานวิจัยนี้พบว่าตัวแปรการกำหนดตนเองด้านการมีอิสระและด้านความสัมพันธ์ไม่สามารถอธิบายการฟื้นคืนพลังได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bunce และคณะ (2019) แต่จากงานวิจัยก่อนหน้า พบว่าการกำหนดตนเองด้านการมีอิสระ และด้านความสัมพันธ์ในสังคม มีความสัมพันธ์กับการฟื้นคืนพลัง Perlman และคณะ (2017) พบว่า ด้านความสัมพันธ์ในสังคมสามารถอธิบายการฟื้นคืนพลังได้ในกลุ่มคนที่มีประสบการณ์เจ็บป่วยทางจิต ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดเป็นหลักสำคัญในกระบวนการรักษา อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่ต่างออกไป เป็นกลุ่มผู้ที่ต้องการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงและรู้สึกสนิทสนมกับศิลปินฝ่ายเดียวแทนความสัมพันธ์ในชีวิตจริง เพื่อช่วยให้นักศึกษาลดความรู้สึกโดดเดี่ยวจากโลกในชีวิตจริง จึงอาจเป็นไปได้ว่าทำให้ผลลัพธ์แตกต่างกัน (Stever, 2011) และจากงานวิจัยของ Pedro (2018) ศึกษาตัวแปรที่สามารถร่วมกัน

อธิบายการมีอิสระ พบว่า หากโค้ชให้นักกีฬาอิสระและทางเลือกของตนเอง จะทำให้นักกีฬาเข้าร่วมมากขึ้น เพิ่มความมีอิสระของตนเอง ทั้งยังเพิ่มแรงจูงใจอีกด้วย แสดงให้เห็นถึงเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยนี้ที่ไม่ได้มีการระบุเป้าหมายที่ชัดเจน จึงอาจเป็นไปได้ว่าทำให้ผลลัพธ์แตกต่างกัน

นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการคลังโคล้ศิลปะกับการฟื้นคืนพลังในการวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ถดถอย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ของ McInroy (2020) ที่ก็ไม่พบความสัมพันธ์ในเชิงปริมาณเช่นกัน แต่ในเชิงคุณภาพอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการคลังโคล้ศิลปะกับการฟื้นคืนพลัง และงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้อธิบายถึงผู้ที่ชื่นชอบศิลปะ มีศิลปะที่ตนชื่นชอบแบบอย่างในการฝ่าฟันอุปสรรคไม่ย่อท้อในการทำตามเป้าหมายของตนเอง (Ang & Chan, 2018; Xiaozhong, 2006) และจากการตอบคำถามปลายเปิดในงานวิจัยนี้ที่ให้กลุ่มตัวอย่างเขียนถึงแรงบันดาลใจจากศิลปะที่บุคคลชื่นชอบ กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งให้ความเห็นที่บ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ของการชื่นชอบศิลปะกับการมีการฟื้นคืนพลัง ยกตัวอย่าง เช่น การได้พบศิลปิน หรือการได้ติดตามผลงานของศิลปินที่ชื่นชอบทำให้มีเป้าหมายในชีวิตด้านการเรียนและการทำงาน เพราะผลักดันให้ผู้ตอบฝ่าฟันตั้งใจไม่ย่อท้อในการเรียนหรือการทำงาน การติดตามศิลปินส่งผลในเรื่องของการอยากจะทำให้ตัวเองดีกว่านี้ หรืออยากทำให้เหมือนตัวศิลปิน เช่น การพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ให้ดีขึ้น เพื่อที่ว่า จะเข้าใจสิ่งที่ศิลปินต้องการสื่อสาร เป็นแรงบันดาลใจกำลังใจในการทำงานและการเรียน เมื่อบุคคลมีช่วงเวลายากลำบากที่สุดในช่วงชีวิตที่ผ่านมา แต่การได้ติดตามผลงาน การโพสต์จากศิลปิน และการรอวันที่จะได้พบศิลปินในงานแฟนมีตติ้ง ก็ทำให้สามารถผ่านช่วงเวลานั้นไปได้ หรือการได้รับรู้การพูดหรือการกระทำของศิลปินที่ช่วยให้บุคคลผ่านพ้นเรื่องราวชีวิตที่ยากลำบากได้เป็นต้น จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเมื่อกลุ่มผู้ที่ชื่นชอบศิลปะมีไม่สบายใจหรือมีอุปสรรคเกิดขึ้นในชีวิต จะใช้การติดตามศิลปินดาราเป็นสิ่งที่หล่อเลี้ยงใจในการข้ามผ่านอุปสรรคต่าง ๆ จากค่าเฉลี่ยความคลังโคล้ศิลปะที่อยู่ในระดับกลางไม่ถึงกับสุดโต่งจนเกินไป ประกอบกับข้อมูลปลายเปิด อนุมานได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ติดตามผลงานและชื่นชอบศิลปินในระดับที่พอเหมาะ และการส่งเสริมการฟื้นคืนพลัง มักมีรูปแบบปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้เป็นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง เป็นความสัมพันธ์ทางเดียวที่ไม่ได้รับการตอบสนองโดยตรงจากทางศิลปิน จึงเป็นไปได้ว่าทำให้ผลลัพธ์มีความแตกต่างกัน

4.2 ข้อจำกัดในงานวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

ในงานวิจัยนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใหญ่วัยเริ่มเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนผ่านมากมายการฟื้นคืนพลังจึงเป็นส่วนสำคัญในการผ่านช่วงวัยนี้ไปได้ รวมถึงเป็นวัยที่มีการสร้าง

ความสัมพันธ์กับผู้คน การมีปฏิสัมพันธ์ การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่งในยุคสมัยที่สื่อโซเชียลนำความบันเทิงต่าง ๆ เข้ามามากมาย รวมถึงได้เกิดเป็นสังคมการเป็นผู้ที่ชื่นชอบศิลปิน สังคมการเป็นผู้ที่ชื่นชอบศิลปินจึงมีความสำคัญต่อคนในช่วงวัยนี้

ช่วงวัยของกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยตัดสินใจเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ใหญ่วัยเริ่ม 18-29 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างนี้จะมีอุปสรรคที่แตกต่างกัน 2 กลุ่มใหญ่ นั่นคือ ผู้ที่กำลังเข้าหรือเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และผู้ที่ทำงานหรือการเลือกเส้นทางสายงาน จากงานวิจัยของ Li และคณะ (2021) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการฟื้นคืนพลังในแต่ละช่วงวัย พบว่า ในช่วงอายุ 25-60 จะมีระดับของการฟื้นคืนพลังมากกว่าช่วงอายุ 18-25 นอกจากนี้รูปแบบการติดตามศิลปินของคนวัยเรียนและคนวัยทำงานมักจะมี ความแตกต่างกัน เช่น วัยเรียนมักมีเวลาไม่มีเงิน ขณะที่วัยทำงานมักมีเงินแต่ไม่มีเวลา ซึ่งเป็นไปได้ว่า จะแตกต่างกันทั้งจำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมและการใช้เวลาในการติดตามศิลปิน ดังนั้น ในงานวิจัยในอนาคตอาจทำการวิเคราะห์แยกช่วงอายุที่ละเอียดมากขึ้น

ศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นของลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง (Parasocial relationships) เพิ่มเติม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ผู้ชื่นชอบศิลปินมีต่อศิลปินฝ่ายเดียว อย่างไรก็ตาม ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีอิสระ ความสัมพันธ์ในสังคม และความสามารถ (Sherrick et al., 2022) และคาดว่าศึกษาเพิ่มเติมในตัวแปรตัวตนที่ปรารถนา (Wishful identity) เนื่องจากหากเป็นตัวตนที่ผู้ชื่นชอบศิลปินอยากเป็นอย่างตัวแบบ หรือศึกษาเพิ่มเติมในด้านที่อยากเป็นอย่างเจาะจงหรือตั้งเป้าหมายให้ชัดเจนมากขึ้น อาจทำให้ผลของการศึกษาในอนาคตชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ตัวแปรอื่นที่คาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องของสมารถศึกษาต่อได้อีกคือ ควบคู่กับตัวแปรข้างต้น คือ การเลียนแบบ การเป็นต้นแบบ การเป็นแรงบันดาลใจ เป็นต้น

ในการทำการทดสอบแบบวัดการฟื้นคืนพลัง แม้มาตรที่ใช้ในงานวิจัยนี้จะมีค่าความเที่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่เมื่อพิจารณาถึงความหมายที่ซับซ้อนของแนวคิดการฟื้นคืนพลังหลังจากเหตุการณ์ความทุกข์ยากเป็นประสบการณ์ที่สามารถพบได้ทุกช่วงวัย แต่มีความเป็นไปได้ว่า ประสบการณ์เหล่านั้นอาจจะเกิดแล้วหรือยังไม่เคยเกิดกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยอาจจะบุให้เจาะจงมากขึ้น อาจให้นึกถึงประสบการณ์ความยากลำบากที่เคยประสบมาระหว่างตอบคำถาม

อาจพิจารณาถึงตัวแปรต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น จำกัดระยะเวลาการเป็นแฟนคลับเป็นมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี หรือ จำนวนชั่วโมงติดตามศิลปินต่อวัน เป็นต้น แม้ว่าในงานวิจัยส่วนใหญ่จะไม่ได้ควบคุมตัวแปรเหล่านี้ แต่เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้มีผู้มีระยะเวลาแตกต่างกันมากในระดับเดือนจนไป

ถึงสิบกว่าปี ทั้งความชอบหรือความผูกพันกับตัวศิลปินและการรับรู้ข้อมูลของศิลปิน หากมองในลักษณะบุคคลทั่วไปการรู้จักบุคคลหนึ่งและให้เวลากับบุคคลนั้นมากจะยิ่งผูกพันและทราบข้อมูลแตกต่างกับที่มีระยะเวลาสั้น ในภาคผนวก ฉ ผู้วิจัยได้เสนอผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมจากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยเพิ่มตัวแปรอายุ ระยะเวลาการเป็นแฟนคลับ และจำนวนชั่วโมงติดตามศิลปิน เป็นตัวแปรควบคุม ซึ่งงานวิจัยต่อไป อาจนำแนวทางนี้ไปใช้เพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นนี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.3 ข้อเสนอแนะในการนำไปประยุกต์ใช้

ควรใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและได้รายละเอียดในเชิงลึกของการเป็นผู้ที่ชื่นชอบศิลปินที่ส่งผลต่อจิตใจในแง่ของการสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งทางจิตใจ เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ต้องการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

จากงานวิจัยนี้จะแสดงให้เห็นถึงการกำหนดตนเองทั้ง 3 ด้านมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการฟื้นคืนพลัง หากต้องการสนับสนุนให้เกิดการฟื้นคืนพลัง การสนับสนุนด้านความต้องการความสามารถจะช่วยให้บุคคลมีการฟื้นคืนพลังได้ การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นปัจจัยหนึ่งด้านลักษณะบุคลิกภาพ (Personal Factors) ของการฟื้นคืนพลัง หากรู้ว่าตนเองมีความสามารถทางด้านใดก็จะสามารถส่งเสริมทางด้านนั้น รู้ขอบเขตความสามารถเป็นความต้องการความสามารถ (Competence) ทำให้ข้ามผ่านอุปสรรคหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้ด้วยความสามารถที่มีอยู่ หรือการรับรู้ความสามารถของตนทำให้ประเมินสถานการณ์ปัญหาได้ สามารถประเมินได้ว่าบางสถานการณ์อาจต้องขอความช่วยเหลือ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของการฟื้นคืนพลังเช่นกัน นั่นคือ “ฉันสามารถ (I CAN)” เป็นปัจจัยทางสังคมในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังนั้น หากต้องการส่งเสริมการฟื้นคืนพลังสามารถส่งเสริมความรู้ความสามารถที่บุคคลนั้นต้องการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการบรรลุเป้าหมายนั่นเอง

แม้ว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง (Parasocial relationships) จะเป็นความสัมพันธ์ที่ผู้ชื่นชอบศิลปินมีต่อศิลปินเพียงฝ่ายเดียว หรือแม้ว่าจะอยู่ในจินตนาการบทบาทต่าง ๆ เช่น แม่ลูก พี่น้อง เป็นแฟน เป็นต้น ถือว่าเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงนับเป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบหนึ่งที่ผู้ชื่นชอบศิลปินสามารถควบคุมความสัมพันธ์นี้ได้ มีทางเลือกในการชื่นชอบไปเรื่อย ๆ หรือเมื่อถึงจุดหนึ่ง

สามารถยุติความสัมพันธ์นี้ได้เช่นกัน เป็นไปได้ว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับความจริงกันนี้อาจทำให้เกิดความรู้สึกที่เรียกว่า need to belong หรือความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม นั่นคือ ความต้องการสร้างความสัมพันธ์ในเชิงบวกและใกล้ชิด เป็นความรู้สึกมั่นคงที่เกิดขึ้นภายในจิตใจเมื่อได้เข้าร่วมกลุ่มหรือมีความสัมพันธ์ (Lambert et al., 2013) ความรู้สึกมั่นคงเป็นส่วนหนึ่งนี้อาจเกิดในปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับความจริงที่ผู้ที่ชื่นชอบศิลปินมีต่อศิลปิน ความสัมพันธ์รูปแบบหนึ่งที่สามารถควบคุมได้ ทั้งการเลือกดูและฟัง การอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับตัวศิลปิน ซึ่งผู้ที่ชื่นชอบศิลปินสามารถเชื่อและมั่นใจได้ว่าเมื่อเหนื่อยล้าจะสามารถเจอศิลปินที่ชื่นชอบผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดียได้เสมอเพียงแค่ค้นหาชื่อของเขา หรือจากงานวิจัยนี้กลุ่มตัวอย่างได้อธิบายถึงศิลปินของพวกเขา เช่น สามารถทำให้เกิดความรู้สึกสบายใจ มีความสุข ผ่อนคลาย รู้สึกมีกำลังใจ หลบพีกจากปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น แสดงถึงความสบายใจในปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับความจริงกันนี้ แม้ว่าจะเป็นเพียงการติดตามศิลปินจากแง่มุมที่จำกัดเฉพาะที่ศิลปินแสดงออกสื่อต่าง ๆ แต่เมื่อใดที่บุคคลได้รับรู้อีกแง่มุมหนึ่งของศิลปินที่ทำให้ไม่สบายใจ ผู้ที่ชื่นชอบศิลปินสามารถยุติความสัมพันธ์และสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับความจริงกับศิลปินท่านอื่นได้ ซึ่งสามารถตัดสินใจได้เพียงฝ่ายเดียวเพราะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับความจริงนี้เป็นของผู้ที่ชื่นชอบศิลปินเท่านั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับความจริงเป็นความสัมพันธ์ที่ผู้ที่ชื่นชอบศิลปินควบคุมได้ทั้งหมดโดยที่ไม่มีความคาดหวังที่น่ากดดันจากศิลปินมาถึงผู้ที่ชื่นชอบศิลปิน ความคาดหวังที่ศิลปินส่งมาถึงผู้ที่ชื่นชอบศิลปินมีเพียงความคาดหวังเชิงบวกที่พบได้ทั่วไป เช่น อยากรให้ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงาน รักษาสุขภาพ มาเจอกันในงานครั้งถัดไป เป็นต้น แม้แต่ความคาดหวังเหล่านี้ผู้ที่ชื่นชอบศิลปินก็เลือกจะทำหรือไม่ก็ได้เช่นกันโดยจะไม่ได้รับความรู้สึกเชิงลบจากศิลปิน นอกจากนี้การเข้าร่วมกลุ่มผู้ที่ชื่นชอบศิลปินหรือที่เรียกกันว่าแฟนด้อม อาจก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งนี้ได้เช่นกัน จากงานวิจัยนี้เหล่าผู้ที่ชื่นชอบศิลปินมักรายงานว่า ทำให้สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ได้ทั้งเพื่อนในชีวิตประจำวันและเพื่อนที่ติดตามศิลปินด้วยกัน เป็นการได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องราวของศิลปินที่ชอบ การช่วยกันกดบัตรคอนเสิร์ตหรือแฟนมีตติ้ง หรือไปร่วมงานด้วยกัน เป็นช่องทางหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ ซึ่งในงานวิจัยต่อไปอาจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (need to belong) ในกลุ่มผู้ชื่นชอบศิลปินร่วมด้วย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กันยารัตน์ ปลัดสิงห์, พรชนก ก้าวกิจประเสริฐ, อัครยา แก้วเกต. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างความคลั่งไคล้ศิลปิน ดารา การเห็นคุณค่าในตนเอง และการลอกเลียนแบบด้านพฤติกรรมในแฟนคลับวัยรุ่น. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/47182>
- ณัชชา สิงพลอนันตชัย. (2561). "ติ่งเกาหลี" กับการโจมตีด้วยถ้อยคำแห่งความเกลียดชัง. <https://doi.org/10.14457/TU.the.2018.810>
- ณิศา ธนทัตน์ทพนน. (2561). ความสุขเชิงอัตวิสัย การเห็นคุณค่าในตนเอง และทัศนคติที่มีต่อคู่จิ้นของสาววายในประเทศไทย. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/63453>
- วริศรา กริธาพล. (2563). เนื้อหาละครโทรทัศน์เกาหลีกับการเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับความรุนแรงในทางย่อนแย้งของ คู่รักวัยรุ่นไทย: กรณีศึกษาละครโทรทัศน์เรื่อง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ, 9, 43-55. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/KANNICHA/article/view/246154>
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2550). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม (ร. จันทรมั่น, Ed. พิมพ์ครั้งที่ 6 ed., Vol. 1). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภา กวีจิตร์รัตนโยธา. (2563). ผลของเป้าหมายการกำกับต่อความมุ่งมั่นในตนเอง : การเปรียบเทียบระหว่างวัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ตอนต้น <https://doi.org/10.58837/CHULA.THE.2020.675>

ภาษาอังกฤษ

- Ang, C.-S., & Chan, N.-N. (2018). Adolescents' views on celebrity worship: A qualitative study. *Current Psychology*, 37(1), 139-148. <https://doi.org/10.1007/s12144-016-9497-0>
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.5.469>
- Arnett, J. J. (2014). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties*. Oxford University Press.
- Bandura, A. (2001). Social Cognitive Theory of Mass Communication. *Media Psychology*, 3(3), 265-299. https://doi.org/10.1207/S1532785XMEP0303_03
- Bond, B. J. (2021). The development and influence of parasocial relationships with television characters: A longitudinal experimental test of prejudice reduction through parasocial contact. *Communication Research*, 48(4), 573-593.

<https://doi.org/10.1177/0093650219900632>

Brooks, S. K. (2021). FANatics: Systematic literature review of factors associated with celebrity worship, and suggested directions for future research. *Current Psychology*, 40(2), 864-886. <https://doi.org/10.1007/s12144-018-9978-4>

Brown, W. J. (2015). Examining four processes of audience involvement with media personae: Transportation, parasocial interaction, identification, and worship. *Communication Theory*, 25(3), 259-283. <https://doi.org/10.1111/comt.12053>

Bunce, L., Lonsdale, A. J., King, N., Childs, J., & Bennie, R. (2019). Emotional intelligence and self-determined behaviour reduce psychological distress: Interactions with resilience in social work students in the UK. *The British Journal of Social Work*, 49(8), 2092-2111. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcz008>

Burtaverde, V., Ene, C., Chiriac, E., & Avram, E. (2021). Decoding the link between personality traits and resilience. Self-determination is the key. *Current Issues in Personality Psychology*, 9(1), 195-204. <https://doi.org/10.5114/cipp.2021.107337>

Chen, B., Vansteenkiste, M., Beyers, W., Boone, L., Deci, E. L., Van der Kaap-Deeder, J., Duriez, B., Lens, W., Matos, L., Mouratidis, A., Ryan, R. M., Sheldon, K. M., Soenens, B., Van Petegem, S., & Verstuyf, J. (2015). Basic psychological need satisfaction, need frustration, and need strength across four cultures. *Motivation and Emotion*, 39(2), 216-236. <https://doi.org/10.1007/s11031-014-9450-1>

Cook, D. A., & Artino Jr, A. R. (2016). Motivation to learn: An overview of contemporary theories. *Medical Education*, 50(10), 997-1014. <https://doi.org/10.1111/medu.13074>

Folke, C. (2016). Resilience (Republished). *Ecology and Society*, 21(4).

<http://www.jstor.org/stable/26269991>

Fung, S.-f. (2020). Validity of the brief resilience scale and brief resilient coping scale in a chinese sample. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(4), 1265. <https://doi.org/10.3390/ijerph17041265>

Grotberg, E. H. (1995). *A guide to promoting resilience in children: Strengthening the human spirit* (Vol. 8). Bernard van leer foundation The Hague, Netherlands.

Herrman, H., Stewart, D. E., Diaz-Granados, N., Berger, E. L., Jackson, B., & Yuen, T. (2011). What is resilience? *The Canadian Journal of Psychiatry*, 56(5), 258-265.

<https://doi.org/10.1177/070674371105600504>

- Hofer, M. (2017). Mean centering. *The international encyclopedia of communication research methods*, 1-3. <https://doi.org/10.1002/9781118901731>
- Hoffner, C., & Buchanan, M. (2005). Young adults' wishful identification with television characters: the role of perceived similarity and character attributes. *Media Psychology*, 7(4), 325-351. https://doi.org/10.1207/S1532785XMEP0704_2
- Lambert, N. M., Stillman, T. F., Hicks, J. A., Kamble, S., Baumeister, R. F., & Fincham, F. D. (2013). To belong is to matter: Sense of belonging enhances meaning in life. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 39(11), 1418-1427. <https://doi.org/10.1177/014616721349918>
- Li, F., Luo, S., Mu, W., Li, Y., Ye, L., Zheng, X., Xu, B., Ding, Y., Ling, P., & Zhou, M. (2021). Effects of sources of social support and resilience on the mental health of different age groups during the COVID-19 pandemic. *BMC Psychiatry*, 21, 1-14. <https://doi.org/10.1186/s12888-020-03012-1>
- Lim, J. S., Choe, M.-J., Zhang, J., & Noh, G.-Y. (2020). The role of wishful identification, emotional engagement, and parasocial relationships in repeated viewing of live-streaming games: A social cognitive theory perspective. *Computers in Human Behavior*, 108, 106327. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106327>
- Maltby, J., Day, L., McCutcheon, L. E., Gillett, R., Houran, J., & Ashe, D. D. (2004). Personality and coping: A context for examining celebrity worship and mental health. *British Journal of Psychology*, 95(4), 411-428. <https://doi.org/10.1348/0007126042369794>
- McCutcheon, L. E., Lange, R., & Houran, J. (2002). Conceptualization and measurement of celebrity worship. *British Journal of Psychology*, 93(1), 67-87. <https://doi.org/10.1348/000712602162454>
- McInroy, L. B. (2020). Building connections and slaying basilisks: Fostering support, resilience, and positive adjustment for sexual and gender minority youth in online fandom communities. *Information, Communication & Society*, 23(13), 1874-1891. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1623902>
- Neufeld, A., & Malin, G. (2019). Exploring the relationship between medical student basic psychological need satisfaction, resilience, and well-being: A quantitative study. *BMC Medical Education*, 19(1), 405. <https://doi.org/10.1186/s12909-019-1847-9>

- North, A. C., Sheridan, L., Maltby, J., & Gillett, R. (2007). Attributional style, self-esteem, and celebrity worship. *Media Psychology*, 9(2), 291-308.
<https://doi.org/10.1080/15213260701285975>
- Pedro, S. D. G. (2018). Exploring resilience in sports. Coach's autonomy support and athletes engagement-a contribute to literature. *Cuadernos de Psicología del Deporte*, 18(1), 151-160. <https://revistas.um.es/cpd/article/view/279901>
- Perlman, D., Patterson, C., Moxham, L., Taylor, E. K., Brighton, R., Sumskis, S., & Heffernan, T. (2017). Understanding the influence of resilience for people with a lived experience of mental illness: A self-determination theory perspective. *Journal of Community Psychology*, 45(8), 1026-1032.
<https://doi.org/10.1002/jcop.21908>
- Perlman, D., Taylor, E., Molloy, L., Brighton, R., Patterson, C., & Moxham, L. (2018). A Path analysis of self-determination and resiliency for consumers living with mental illness. *Community Mental Health Journal*, 54(8), 1239-1244.
<https://doi.org/10.1007/s10597-018-0321-1>
- Ruggiero, T. E. (2000). Uses and gratifications theory in the 21st century. *Mass Communication and Society*, 3(1), 3-37.
https://doi.org/10.1207/S15327825MCS0301_02
- Ryan, R. (2009). Self determination theory and well being. *Social Psychology*, 84(822), 848.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78. <https://doi.org/10.1037//0003-066x.55.1.68>
- Sansone, R. A., & Sansone, L. A. (2014). "I'm your number one fan"- A clinical look at celebrity worship. *Innov Clin Neurosci*, 11(1-2), 39-43.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3960781/>
- Schunk, D. H., & DiBenedetto, M. K. (2020). *Motivation and social cognitive theory* (Vol. 60). <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2019.101832>
- Schunk, D. H., & Usher, E. L. (2012). Social cognitive theory and motivation. *The Oxford Handbook of Human Motivation*, 2, 11-26.
- Sharma, C., & Ojha, C. (2020). Statistical parameters of hydrometeorological variables:

- standard deviation, SNR, skewness and kurtosis. *Advances in Water Resources Engineering and Management: Select Proceedings of TRACE 2018*, 59-70.
https://doi.org/10.1007/978-981-13-8181-2_5
- Sherrick, B., Hoewe, J., & Ewoldsen, D. R. (2022). Using narrative media to satisfy intrinsic needs: Connecting parasocial relationships, retrospective imaginative involvement, and self-determination theory. *Psychology of Popular Media*, 11(3), 266. <https://doi.org/10.1037/ppm0000358>
- Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., & Bernard, J. (2008). The brief resilience scale: Assessing the ability to bounce back. *International Journal of Behavioral Medicine*, 15(3), 194-200. <https://doi.org/10.1080/10705500802222972>
- Stever, G. S. (2011). Fan behavior and lifespan development theory: Explaining parasocial and social attachment to celebrities. *Journal of Adult Development*, 18(1), 1-7. <https://doi.org/10.1007/s10804-010-9100-0>
- Vallerand, R. J., Ntoumanis, N., Philippe, F. L., Lavigne, G. L., Carbonneau, N., Bonneville, A., Lagacé-Labonté, C., & Maliha, G. (2008). On passion and sports fans: A look at football. *Journal of Sports Sciences*, 26(12), 1279-1293.
<https://doi.org/10.1080/02640410802123185>
- Van der Kaap-Deeder, J., Soenens, B., Ryan, R., & Vansteenkiste, M. (2020). *Manual of the basic psychological need satisfaction and frustration scale (BPNSFS)*.
- Vasconcellos, D., Parker, P. D., Hilland, T., Cinelli, R., Owen, K. B., Kapsal, N., Lee, J., Antczak, D., Ntoumanis, N., & Ryan, R. M. (2020). Self-determination theory applied to physical education: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Educational Psychology*, 112(7), 1444. <https://doi.org/10.1037/edu0000420>
- Vohs, K. D., & Baumeister, R. F. (2004). *Understanding self-regulation : Handbook of self-regulation* (Vol. 19).
- Wann, D. L., Hackathorn, J., & Sherman, M. R. (2017). Testing the team identification–social psychological health model: Mediation relationships among team identification, sport fandom, sense of belonging, and meaning in life. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, 21, 94-107.
<https://doi.org/10.1037/gdn0000066>
- Wann, D. L., & Weaver, S. (2009). Understanding the relationship between sport team

- identification and dimensions of social well-being. *North American Journal of Psychology*, 11(2), 219-230. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/understanding-relationship-between-sport-team/docview/198064090/se-2>
- Wehmeyer, M. L., Shogren, K. A., Little, T. D., & Lopez, S. J. (2017). *Development of self-determination through the life-course*. Springer.
- Xiaozhong, H. (2006). Survey report on idol worship among children and young people. *Chinese Education & Society*, 39(1), 84-103. <https://doi.org/10.2753/CED1061-1932390107>
- Xu, S., Liu, Z., Tian, S., Ma, Z., Jia, C., & Sun, G. (2021). Physical activity and resilience among college students: The mediating effects of basic psychological needs. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(7), 3722. <https://www.mdpi.com/1660-4601/18/7/3722>
- Yan, Q., & Yang, F. (2021). From parasocial to parakin: Co-creating idols on social media. *New Media & Society*, 23(9), 2593-2615. <https://doi.org/10.1177/1461444820933313>
- Yue, X.-d., Cheung, C.-k., & Wong, D. S. W. (2010). From glamour-oriented idolatry to achievement-oriented idolatry: A framing experiment among adolescents in Hong Kong and Shenzhen. *Asian Journal of Social Psychology*, 13, 1-8. <https://doi.org/10.1111/j.1467-839X.2010.01295.x>

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเข้มแข็งทางจิตใจในการทำตามเป้าหมาย
ของผู้เข้าร่วมกลุ่มขึ้นขอบศิลป์

ส่วนที่ 1 การชี้แจงรายละเอียดของงานวิจัยและแจ้งการปกป้องข้อมูล

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง ศึกษาคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเข้มแข็งทางจิตใจในการทำตามเป้าหมายของผู้เข้าร่วมกลุ่มขึ้นขอบศิลป์ที่มีอายุ 18-29 ปี ของนางสาวจุฑามาศ มงคลอำนาจ นิสิตปริญญาโท แขนงวิชาการวิจัยจิตวิทยาพัฒนาการ สาขาจิตวิทยา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมี อาจารย์นิปัทม์ พิชญโยธิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย โดยข้อคำถามมีจำนวน 78 ข้อ แบ่งแบบวัดสำหรับการวิจัยนี้ประกอบด้วย 5 ส่วน ใช้เวลาประมาณ 15-30 นาที ดังนี้

ส่วนที่ 1 การชี้แจงรายละเอียดของงานวิจัยและแจ้งการปกป้องข้อมูล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลจำนวน 16 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบวัดคุณสมบัติทางจิตวิทยาเกี่ยวกับตัวคุณ จำนวน 24 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบวัดเจตคติต่อศิลปิน จำนวน 32 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบวัดคุณลักษณะทางจิตวิทยาของคุณต่อสถานการณ์ที่ยากลำบาก จำนวน 6 ข้อ

ขณะตอบแบบสอบถาม โปรดตอบให้ครบทุกข้อและให้ตรงกับความเป็นจริงของคุณมากที่สุด ข้อมูลส่วนตัวทั้งหมดของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะและนำมาใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ภาพรวมและไม่เปิดเผยหรือนำเสนอข้อมูลรายบุคคล นอกจากนี้จะมีการสุ่มผู้เข้าร่วมตอบแบบสอบถาม 10 ท่าน เพื่อค่าสละเวลาจำนวนเงินท่านละ 300 บาท

ขอบพระคุณอย่างสูงสำหรับการสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถาม

หากมีข้อสงสัยประการใดโปรดติดต่อนางสาวจุฑามาศ มงคลอำนาจ เบอร์โทร 088-1929415

ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง พิจารณาข้อคำถามต่อไปนี้โดยละเอียด และเติมคำตอบลงในช่องว่างที่กำกับตัวคุณมากที่สุดทุกข้อ

1. เพศ ชาย หญิง อื่นๆ โปรดระบุ.....
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของคุณ
 - ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปวช./ปวส. หรือ อนุปริญญา
 - ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
 - อื่นๆ โปรดระบุ.....
4. อาชีพของคุณ คือ
 - นักเรียน นิสิต/นักศึกษา ข้าราชการ พนักงานเอกชน
 - พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว Freelance
 - อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. แสดงตนเป็นแฟนคลับของศิลปินที่ชื่นชอบ ใช่ ไม่ใช่
6. คุณเป็นแฟนคลับมาเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น ปี เดือน
7. ศิลปินทั้งหมดที่คุณชื่นชอบ (ตอบได้มากกว่า 1 คน)

.....

.....
8. ประเภทของศิลปินที่คุณชื่นชอบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - นักร้อง/นักดนตรี ดารา/นักแสดง
 - เน็ตไอดอล นายแบบ/Fashion Icon
 - นิสิตนักศึกษา เช่น ChulaCuteBoy, TUSexyBoy เป็นต้น
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
9. ศิลปินที่คุณชื่นชอบมากที่สุดใน "ขณะนี้" คือใครโปรดตอบ 1 คน

.....

10. เหตุผลในการขึ้นชอบศิลปินของคุณ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ชื่นชอบผลงาน ความสามารถ ความสำเร็จ
- ชื่นชอบรูปร่างหน้าตา/การแต่งกาย
- เพื่อที่จะได้มีกิจกรรมทำร่วมกับแฟนคลับคนอื่น ๆ
- เพื่อที่จะได้พบกับเพื่อนใหม่ ๆ
- เพื่อเป็นการผ่อนคลายจากความเครียด
- เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต
- เพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต
- ชื่นชอบทัศนคติ/พฤติกรรม
- ตามกระแสสังคมในปัจจุบัน
- ช่วยให้ผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบาก
- เป็นกำลังใจในการใช้ชีวิต
- ช่วยให้ชีวิตมีการพัฒนาในด้านที่ดี
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

10.1 จากข้อความข้อที่ 10 โปรดอธิบายเพิ่มเติม การขึ้นชอบศิลปินส่งผลต่อชีวิตและจิตใจของคุณอย่างไร ในด้านใดบ้าง ยกตัวอย่างเช่น ด้านการเรียน ทำงาน ความสัมพันธ์กับผู้อื่น หลักการดำรงชีวิต เป็นต้น

.....

.....

.....

11. คุณใช้เวลาในการติดตามศิลปินที่คุณชื่นชอบผ่านทางสื่อต่าง ๆ ประมาณ ชั่วโมง/วัน

12. ติดตามในช่องทาง Social Media ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- Facebook
- YouTube
- Twitter
- Instagram
- TikTok
- Snapchat
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

13. คุณมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดบ้าง ที่เกี่ยวกับศิลปินที่คุณชื่นชอบ ดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เป็นสมาชิก Official Fanclub	☐ เป็นสมาชิก Fansite
☐ เขียนหรืออ่าน Fan-Fiction	☐ ถ่ายภาพ/วิดีโอ
☐ ตัดต่อทำ OPV	☐ แพลหรือส่งต่อข่าวอัปเดตต่าง ๆ
☐ เข้าร่วมกิจกรรม Meet & Greet	☐ ไปรับ-ไปส่งที่สนามบิน
☐ เดินทางเข้าร่วมงานต่าง ๆ ของศิลปินเพื่อให้กำลังใจศิลปิน	
☐ ร้องเพลงหรือเต้น Cover	☐ ไปคอนเสิร์ต
☐ ติดตามผลงานใหม่ เช่น นิตยสาร ซีรีส์ ภาพยนตร์ เพลง เดินแบบ โฆษณา เป็นต้น	
☐ ร่วมกิจกรรมวันเกิดที่กลุ่มแฟนคลับจัดขึ้น เช่น งานวันเกิดที่คาร์เฟ่ เป็นต้น	
☐ ลงคะแนนโหวตในกิจกรรมการแข่งขันต่าง ๆ	
☐ ซื้อป้ายโฆษณาที่ห้างสรรพสินค้า รถตุ๊กๆ หรือรถไฟฟ้า	
☐ เดินทางเข้าร่วมกิจกรรมของศิลปินที่ต่างประเทศ	
☐ ตามรอยสถานที่ที่ศิลปินเคยไป	
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	

14. ความถี่ที่คุณติดตามผลงานของศิลปินที่คุณชื่นชอบ

☐ ทุกวัน	☐ 5-6 วัน/สัปดาห์	☐ 3-4 วัน/สัปดาห์
☐ 1-2 วัน/สัปดาห์	☐ น้อยกว่า 1 วัน/สัปดาห์	

15. คุณซื้อของที่ศิลปินของคุณเป็นพรีเซนเตอร์ (Presenter)

☐ ทุกสินค้า	☐ สินค้าส่วนใหญ่	☐ ซื้อนาน ๆ ครั้ง	☐ ไม่เคย

16. คุณเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ ที่ศิลปินที่คุณเคยไป

☐ ทุกสถานที่	☐ บ่อยครั้ง	☐ บางครั้ง	☐ นาน ๆ ครั้ง	☐ ไม่เคย

ส่วนที่ 3 แบบวัดคุณสมบัติทางจิตวิทยาเกี่ยวกับตัวคุณ

คำชี้แจง เมื่อคุณอ่านข้อความเหล่านี้ ขอให้คุณประเมินและทำเครื่องหมายลงในช่องที่ตรงกับ "ตัวคุณ" มากที่สุด โดยมีตัวเลือก ดังนี้ จริงที่สุด ค่อนข้างจริง ไม่แน่ใจ ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริงเลย

หมายเหตุ : แบบสอบถามฉบับเต็มสามารถติดต่อได้ที่ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อ	คำถาม	ไม่จริง เลย (1)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่ แน่ใจ (3)	ค่อนข้าง จริง (4)	จริง ที่สุด (5)
1	ฉันรู้สึกว่ามีทางเลือกและมีอิสระในสิ่งที่ฉันเลือก					
2	ฉันรู้สึกว่าการตัดสินใจของฉันสะท้อนถึงสิ่งที่ฉันต้องการจริง ๆ					
3	Autonomy 3					
4	Autonomy 4					
5	Autonomy 5					
6	Autonomy 6					
7	Autonomy 7					
8	Autonomy 8					
9	ฉันรู้สึกว่าคนที่ฉันห่วงใย เขาก็ห่วงใยฉันเช่นกัน					
10	ฉันรู้สึกผูกพันกับคนที่ห่วงใยฉันและคนที่ฉันห่วงใย					
11	Relatedness 11					
12	Relatedness 12					
13	Relatedness 13					
14	Relatedness 14					

15	Relatedness 15					
16	Relatedness 16					
17	ฉันรู้สึกมั่นใจว่าฉันสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี					
18	ฉันรู้สึกมีความสามารถในสิ่งที่ฉันทำ					
19	Competence 19					
20	Competence 20					
21	Competence 21					
22	Competence 22					
23	Competence 23					
24	Competence 24					

ส่วนที่ 4 มาตรฐานเจตคติต่อศิลปิน

คำชี้แจง เมื่อคุณอ่านข้อความเหล่านี้ ขอให้คุณประเมินและทำเครื่องหมายลงในช่องที่ตรงกับความคิด/ความรู้สึก/ประสบการณ์ติดตาม ของคุณที่มีต่อ "ศิลปินที่คุณชื่นชอบมากที่สุดในปัจจุบัน" โดยมีตัวเลือก ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เป็นกลาง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

หมายเหตุ : แบบสอบถามฉบับเต็มสามารถติดต่อได้ที่ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อ	คำถาม	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็น	เป็น	เห็น	เห็นด้วย
		อย่างยิ่ง	ด้วย	กลาง	ด้วย	อย่างยิ่ง
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	ถ้าฉันได้พบกับศิลปินที่ฉันชื่นชอบ ศิลปินคนนั้นจะรู้ทันที่ว่าฉันเป็นแฟนคลับตัวยงของเขา (เพราะเขาจำฉันได้จากงานต่าง ๆ)					
2	ฉันมีความผูกพันพิเศษกับศิลปินที่ฉันชื่นชอบที่ไม่สามารถบรรยายเป็นคำพูดได้					

3	ฉันวนเวียนเกี่ยวกับรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ในชีวิตของศิลปินที่ฉันชื่นชอบ					
4	ฉันพร้อมสละชีวิตของฉันเพื่อช่วยชีวิต ศิลปินที่ฉันชื่นชอบ					
5	ฉันกับเพื่อนชอบพูดคุยกันว่าศิลปินที่ ฉันชื่นชอบได้ทำอะไร					
6	Celebrity worship 6					
7	Celebrity worship 7					
8	Celebrity worship 8					
9	Celebrity worship 9					
10	Celebrity worship 10					
11	Celebrity worship 11					
12	Celebrity worship 12					
13	Celebrity worship 13					
14	Celebrity worship 14					
15	Celebrity worship 15					
16	Celebrity worship 16					
17	Celebrity worship 17					
18	Celebrity worship 18					
19	Celebrity worship 19					
20	Celebrity worship 20					
21	Celebrity worship 21					
22	Celebrity worship 22					
23	Celebrity worship 23					
24	Celebrity worship 24					
25	Celebrity worship 25					

26	Celebrity worship 26					
27	Celebrity worship 27					
28	Celebrity worship 28					
29	Celebrity worship 29					
30	Celebrity worship 30					
31	Celebrity worship 31					
32	Celebrity worship 32					

ส่วนที่ 5 แบบวัดคุณลักษณะทางจิตวิทยาของคุณต่อสถานการณ์ที่ยากลำบาก

คำชี้แจง เมื่อคุณอ่านข้อคำถามเหล่านี้ ขอให้คุณประเมินและทำเครื่องหมายลงในช่องที่ตรงกับ "ตัวคุณ" มากที่สุด โดยมีตัวเลือก ดังนี้ เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย เป็นกลาง ไม่เห็นด้วยอย่างมาก ไม่เห็นด้วย

หมายเหตุ : แบบสอบถามฉบับเต็มสามารถติดต่อได้ที่ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	ข้อคำถาม	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	ไม่เห็นด้วย	เป็นกลาง	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างมาก
1	ฉันมักจะคืนกลับสู่ภาวะปกติอย่างรวดเร็วหลังจากผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบาก	1	2	3	4	5
2	ฉันประสบความสำเร็จในการข้ามผ่านเหตุการณ์ที่ตึงเครียด	5	4	3	2	1
3	Resilience 3	1	2	3	4	5
4	Resilience 4	5	4	3	2	1
5	Resilience 5	1	2	3	4	5
6	Resilience 6	5	4	3	2	1

ภาคผนวก ข

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามที่ใช้ทดสอบกลุ่มนำร่อง (Pilot) และ กลุ่มตัวอย่าง

1. ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามที่ใช้ทดสอบกลุ่มนำร่อง (Pilot Test N = 47)

แบบสอบถาม	ค่าความเที่ยง
Autonomy (8)	.806
Relatedness (8)	.775
Competence (8)	.865
Celebrity Worship (34)	.896
Resilience (6)	.727

2. ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามที่ใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง (N = 134)

แบบสอบถาม	ค่าความเที่ยง
Autonomy (8)	.786
Relatedness (8)	.787
Competence (8)	.861
Celebrity Worship (32)	.896
Resilience (6)	.820

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ค่าทางสถิติ Cronbach's Alpha

ด้วยโปรแกรม SPSS ของแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบกับกลุ่มนักร้อง

1. รายละเอียดค่าทางสถิติ Cronbach's Alpha ของการกำหนดตนเองด้านความต้องการมีอิสระ (Autonomy) ที่ใช้ทดสอบกับกลุ่มนักร้องมีค่าเท่ากับ .806

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Det1	25.7872	27.780	.420	.801
Det2	26.1277	26.505	.513	.790
Det3	26.1915	26.463	.468	.793
Det4	26.2128	26.389	.394	.801
Det5re	27.2128	20.780	.639	.766
Det6re	27.0851	22.036	.612	.770
Det7re	26.7447	22.586	.623	.768
Det8re	27.1702	21.883	.571	.778

2. รายละเอียดค่าทางสถิติ Cronbach's Alpha ของการกำหนดตนเองด้านความต้องการความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) ที่ใช้ทดสอบกับกลุ่มนักร้องมีค่าเท่ากับ .775

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Det9	28.8511	23.782	.213	.789
Det10	28.7234	22.117	.531	.747

Det11	28.8085	21.854	.395	.764
Det12	28.7447	24.586	.207	.785
Det13re	29.1064	18.923	.611	.725
Det14re	28.9574	18.476	.594	.728
Det15re	28.9787	19.456	.597	.729
Det16re	29.4255	18.424	.643	.718

3. รายละเอียดค่าทางสถิติ Cronbach's Alpha ของการกำหนดตนเองด้านความต้องการ
ความสามารถ (Competence) ที่ใช้ทดสอบกับกลุ่มนักร้องมีค่าเท่ากับ .865

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Det17	22.7660	35.618	.583	.853
Det18	22.6809	34.570	.614	.849
Det19	22.6170	35.850	.610	.851
Det20	22.7234	35.552	.613	.850
Det21re	23.9574	34.650	.558	.855
Det22re	23.5957	31.290	.705	.838
Det23re	23.8085	31.245	.739	.834
Det24re	22.9787	33.413	.546	.859

4. รายละเอียดค่าทางสถิติ Cronbach's Alpha ของการคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity Worship)
ที่ใช้ทดสอบกับกลุ่มนักร้องมีค่าเท่ากับ .909

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
CW1	104.83	290.014	.456	.893
CW2	103.78	287.241	.495	.892
CW3	103.78	289.952	.558	.891
CW4	104.59	287.181	.561	.891
CW5	103.35	298.187	.404	.894
CW6	103.09	293.414	.551	.891
CW7	105.28	293.629	.493	.892
CW8	103.13	288.960	.601	.890
CW9	102.80	298.650	.411	.894
CW10	105.52	287.677	.686	.889
CW11	103.98	290.911	.459	.893
CW12	103.22	295.596	.462	.893
CW13	102.59	306.914	.284	.895
CW14	104.98	290.777	.430	.894
CW15	103.78	289.152	.559	.891
CW16	104.13	284.871	.579	.890
CW17	103.04	308.798	.119	.898
CW18	103.72	289.541	.588	.891
CW19	103.65	298.987	.397	.894
CW20	105.33	290.314	.613	.890

CW21	103.70	294.305	.513	.892
CW22	105.74	301.397	.423	.894
CW23	103.02	302.244	.386	.894
CW24	104.00	287.111	.624	.890
CW25	105.61	296.955	.499	.892
CW26	105.39	292.599	.548	.891
CW27	103.41	319.314	-.157	.906
CW28	105.46	310.831	.047	.899
CW29	103.41	299.626	.311	.895
CW30	104.22	305.241	.179	.898
CW31	102.78	309.818	.111	.897
CW32	103.07	293.973	.484	.892
CW33	102.78	302.218	.431	.894
CW34	105.59	294.337	.514	.892

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผู้วิจัยตัดสินใจตัด 2 ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ข้อ 27 (-.157) และ 28 (.047) เพื่อเพิ่มค่า

Cronbach's Alpha จากเดิม .896 เป็น .909

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
CW1	99.35	293.432	.442	.907
CW2	98.30	289.950	.497	.906

CW3	98.30	292.616	.562	.904
CW4	99.11	289.077	.583	.904
CW5	97.87	300.916	.408	.907
CW6	97.61	295.443	.574	.904
CW7	99.80	296.783	.484	.906
CW8	97.65	290.810	.627	.903
CW9	97.33	300.536	.440	.906
CW10	100.04	290.754	.678	.903
CW11	98.50	293.900	.455	.906
CW12	97.74	297.708	.482	.906
CW13	97.11	309.432	.301	.908
CW14	99.50	294.344	.414	.907
CW15	98.30	291.994	.558	.904
CW16	98.65	287.165	.590	.904
CW17	97.57	311.585	.123	.910
CW18	98.24	291.653	.607	.904
CW19	98.17	301.658	.402	.907
CW20	99.85	293.243	.610	.904
CW21	98.22	297.241	.510	.905
CW22	100.26	304.642	.408	.907
CW23	97.54	305.009	.390	.907
CW24	98.52	289.233	.641	.903

CW25	100.13	300.338	.481	.906
CW26	99.91	295.903	.534	.905
CW29	97.93	303.440	.287	.909
CW30	98.74	308.997	.156	.911
CW31	97.30	312.261	.128	.910
CW32	97.59	295.581	.517	.905
CW33	97.30	304.972	.436	.907
CW34	100.11	297.788	.496	.905

ผู้วิจัยปรับเลขข้อในฉบับใช้จริง ดังนี้ เดิมข้อ 29 เปลี่ยนเป็น 27 เดิมข้อ 30 เปลี่ยนเป็น 28 เดิมข้อ 31 เปลี่ยนเป็น 29 เดิมข้อ 32 เปลี่ยนเป็น 30 เดิมข้อ 33 เปลี่ยนเป็น 31 และเดิมข้อ 34 เปลี่ยนเป็น 32

5. รายละเอียดค่าทางสถิติ Cronbach's Alpha ของการฟื้นคืนพลัง (Resilience) ที่ใช้ทดสอบกับกลุ่มนาร่องมีค่าเท่ากับ .727

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Resi1	15.47	17.907	.355	.718
Resi2	16.19	17.245	.384	.712
Resi3	15.72	16.770	.408	.706
Resi4	15.79	15.302	.529	.667
Resi5	15.45	16.557	.596	.655
Resi6	15.74	16.455	.524	.671

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ค่าทางสถิติ Cronbach's Alpha ด้วยโปรแกรม SPSS

ของแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง (N=134)

1. รายละเอียดค่าทางสถิติ Cronbach's Alpha ของการกำหนดตนเองด้านความต้องการมีอิสระ (Autonomy) ที่ใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ .786

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
DetAu1	26.171	24.639	.445	.770
DetAu2	26.380	24.207	.499	.764
DetAu3	26.350	23.703	.543	.758
DetAu4	26.313	24.382	.433	.771
DetAu5new	27.201	21.651	.563	.749
DetAu6new	27.097	20.780	.588	.745
DetAu7new	27.246	21.014	.521	.759
DetAu8new	27.313	21.721	.425	.779

2. รายละเอียดค่าทางสถิติ Cronbach's Alpha ของการกำหนดตนเองด้านความต้องการความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) ที่ใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ .787

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
DetRe9	29.126	17.676	.382	.781
DetRe10	28.776	17.604	.521	.763
DetRe11	28.798	17.576	.543	.761

DetRe12	29.007	16.639	.555	.755
DetRe13new	28.910	16.548	.495	.763
DetRe14new	28.783	15.900	.616	.744
DetRe15new	28.858	16.258	.520	.759
DetRe16new	29.574	15.524	.421	.787

3. รายละเอียดค่าทางสถิติ Cronbach's Alpha ของการกำหนดตนเองด้านความต้องการ
ความสามารถ (Competence) ที่ใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ .861

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
DetCom17	23.097	30.028	.645	.842
DetCom18	23.104	29.523	.641	.841
DetCom19	22.947	30.727	.581	.848
DetCom20	23.052	31.072	.592	.848
DetCom21new	24.417	31.117	.389	.868
DetCom22new	23.776	26.371	.674	.837
DetCom23new	23.977	24.849	.807	.817
DetCom24new	23.425	27.449	.613	.844

4. รายละเอียดค่าทางสถิติ Cronbach's Alpha ของการคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity Worship)
ที่ใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ .896

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
CW1	98.574	226.998	.323	.895
CW2	96.925	219.318	.561	.890
CW3	97.089	219.345	.569	.890
CW4	98.320	224.776	.466	.892
CW5	96.694	223.823	.494	.892
CW6	96.514	222.222	.613	.890
CW7	98.104	219.342	.474	.893
CW8	96.723	226.021	.363	.895
CW9	96.403	219.085	.638	.889
CW10	99.201	233.170	.240	.896
CW11	97.835	228.349	.273	.897
CW12	96.888	216.010	.644	.889
CW13	95.903	233.111	.383	.894
CW14	98.746	230.146	.236	.897
CW15	97.216	215.374	.654	.888
CW16	97.500	219.169	.522	.891
CW17	96.455	226.370	.446	.893
CW18	97.074	218.160	.661	.889
CW19	96.925	226.040	.436	.893
CW20	98.649	223.057	.476	.892

CW21	97.253	223.710	.462	.892
CW22	99.306	235.327	.174	.897
CW23	96.544	223.799	.518	.892
CW24	97.701	219.008	.602	.890
CW25	99.358	237.329	.089	.897
CW26	99.044	235.968	.116	.898
CW27	96.597	225.024	.479	.892
CW28	97.746	230.807	.271	.896
CW29	96.410	225.733	.545	.892
CW30	96.410	225.793	.523	.892
CW31	96.231	226.345	.497	.892
CW32	99.313	237.796	.046	.899

5. รายละเอียดค่าทางสถิติ Cronbach's Alpha ของการฟื้นคืนพลัง (Resilience) ที่ใช้ทดสอบ
กับกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ .820

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Re1	14.925	12.867	.684	.769
Re2	15.768	15.307	.354	.835
Re3	15.000	12.286	.751	.753
Re4	15.283	13.423	.567	.795
Re5	15.089	14.759	.402	.828
Re6	15.313	12.337	.772	.749

ภาคผนวก จ

รายละเอียดแสดงระดับความคิดเห็นแบ่งเป็นรายข้อคำถามในกลุ่มตัวอย่าง (N = 134)

1. รายละเอียดระดับความคิดเห็นรายข้อของการกำหนดตนเองด้านความต้องการมีอิสระ (Autonomy) ในกลุ่มตัวอย่าง

ข้อคำถาม	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามระดับความคิดเห็น (คน)					M	S.D.
	ไม่จริง เลย (1)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่แน่ใจ (3)	ค่อนข้างจริง (4)	จริงที่สุด (5)		
DetAu1	0	7	6	46	75	4.410	.806
DetAu2	1	5	12	64	52	4.201	.811
DetAu3	1	3	20	50	60	4.231	.839
DetAu4	2	5	10	55	62	4.268	.868
DetAu5new	8	26	25	55	19	3.380	1.129
DetAu6new	12	20	20	55	27	3.485	1.224
DetAu7new	12	30	23	39	30	3.335	1.291
DetAu8new	13	37	16	37	31	3.268	1.344

2. รายละเอียดระดับความคิดเห็นรายข้อของการกำหนดตนเองด้านความต้องการความสัมพันธ์ในสังคม (Relatedness) ในกลุ่มตัวอย่าง

ข้อคำถาม	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามระดับความคิดเห็น (คน)					M	S.D.
	ไม่จริงเลย (1)	ค่อนข้าง ไม่จริง (2)	ไม่แน่ใจ (3)	ค่อนข้าง จริง (4)	จริงที่สุด (5)		
DetRe9	1	3	35	52	43	3.992	.862
DetRe10	0	1	15	55	63	4.343	.705
DetRe11	0	1	14	60	59	4.320	.689
DetRe12	1	4	23	57	49	4.111	.846
DetRe13new	2	5	20	43	64	4.209	.934

DetRe14new	2	6	10	43	73	4.335	.908
DetRe15new	3	5	15	42	69	4.261	.957
DetRe16new	9	23	24	42	36	3.544	1.242

3. รายละเอียดระดับความคิดเห็นรายชื่อของการกำหนดตนเองด้านความต้องการความสามารถ (Competence) ในกลุ่มตัวอย่าง

ข้อคำถาม	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามระดับความคิดเห็น (คน)					M	S.D.
	ค่อนข้าง						
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ไม่แน่ใจ	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
DetCom17	2	8	38	62	24	3.731	.877
DetCom18	5	7	32	66	24	3.723	.945
DetCom19	2	6	28	68	30	3.880	.858
DetCom20	1	5	40	65	23	3.776	.800
DetCom21new	29	47	39	12	7	2.410	1.084
DetCom22new	17	35	28	32	22	3.052	1.293
DetCom23new	21	43	23	29	18	2.850	1.300
DetCom24new	8	32	23	40	31	3.403	1.245

4. รายละเอียดระดับความคิดเห็นรายชื่อของการคลั่งไคล้ศิลปิน (Celebrity Worship) ในกลุ่มตัวอย่าง

ข้อคำถาม	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามระดับความคิดเห็น (คน)					M	S.D.
	เห็นด้วย						
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เป็นกลาง	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		
CW1	54	40	26	6	8	2.059	1.148
CW2	7	10	39	37	41	3.709	1.136
CW3	8	15	35	48	28	3.544	1.121
CW4	32	44	44	12	2	2.313	.984

CW5	3	7	31	47	46	3.940	.994
CW6	1	6	23	50	54	4.119	.901
CW7	40	27	37	16	14	2.529	1.313
CW8	2	19	21	39	53	3.910	1.120
CW9	4	7	13	40	70	4.231	1.025
CW10	95	24	12	2	1	1.432	.779
CW11	18	42	36	25	13	2.798	1.181
CW12	7	12	34	36	45	3.746	1.167
CW13	0	1	2	29	102	4.731	.522
CW14	66	37	18	6	7	1.888	1.128
CW15	10	18	41	36	29	3.417	1.184
CW16	14	27	42	29	22	3.134	1.218
CW17	2	5	19	49	59	4.179	.916
CW18	6	16	30	61	21	3.559	1.036
CW19	6	4	38	61	25	3.709	.956
CW20	59	32	34	4	5	1.985	1.075
CW21	10	12	46	49	17	3.380	1.060
CW22	104	18	11	0	1	1.328	.691
CW23	3	5	22	51	53	4.089	.953
CW24	13	38	34	43	6	2.932	1.084
CW25	108	18	5	3	0	1.276	.641
CW26	79	34	18	3	0	1.589	.806
CW27	2	5	30	46	51	4.037	.945
CW28	14	19	76	18	7	2.888	.947
CW29	2	2	13	64	53	4.223	.800
CW30	3	0	16	60	55	4.223	.828
CW31	3	1	9	47	74	4.403	.832
CW32	109	12	10	1	2	1.320	.771

5. รายละเอียดระดับความคิดเห็นรายข้อของการฟื้นคืนพลัง (Resilience) ในกลุ่มตัวอย่าง

ข้อคำถาม	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามระดับความคิดเห็น (คน)					M	S.D.
	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก	ไม่เห็นด้วย	เป็นกลาง	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างมาก		
Re1	3	25	45	44	17	3.350	.998
Re2	18	52	43	20	1	2.507	.931
Re3	2	38	28	59	13	3.276	1.028
Re4	9	38	38	43	6	2.992	1.029
Re5	5	27	52	38	12	3.186	.982
Re6	9	34	52	31	8	2.962	.999

ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์เพิ่มเติม โดยเพิ่มตัวแปรควบคุมอายุ ระยะเวลาการเป็นแฟนคลับ
และจำนวนชั่วโมงติดตามศิลปินต่อวัน

จากการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า ระยะเวลาการเป็นแฟนคลับไม่สัมพันธ์กับตัวแปรใด อายุและระยะเวลาการเป็นแฟนคลับมีความสัมพันธ์ในทางบวก อายุและการคลั่งไคล้ศิลปินความสัมพันธ์ในทางลบ จำนวนชั่วโมงติดตามศิลปินต่อวันและการคลั่งไคล้ศิลปินมีความสัมพันธ์ในทางบวก แสดงถึง นอกจากนี้ผู้ที่ชื่นชอบศิลปินมีแนวทางการติดตามคลั่งไคล้ศิลปินน้อยลงอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับช่วงวัยของตนที่เพิ่มขึ้นตามอายุ แต่หากติดตามใช้เวลาการติดตามศิลปินที่มากเกินไปจะทำให้มีการคลั่งไคล้ศิลปินมากขึ้นโดยเพิ่มการควบคุมตัวแปร และจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยเพิ่มตัวแปรควบคุมทั้ง 3 ตัวแปรพบว่า ผลการวิเคราะห์เพิ่มเติมนี้สอดคล้องกับผลตามที่แสดงในบทที่ 3 คือ ตัวแปรการกำหนดตนเองด้านความสามารถเป็นตัวแปรเพียงหนึ่งเดียวที่สามารถอธิบายการฟื้นคืนพลังได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8
1. อายุ	1							
2. ระยะเวลาที่เป็นแฟนคลับ	.266**	1						
3. จำนวนชั่วโมงติดตามศิลปิน/วัน	-.139	-.100	1					
4. ด้านการมีอิสระ	-.047	-.079	.043	1				
5. ด้านความสัมพันธ์ในสังคม	.009	.017	-.073	.224**	1			
6. ด้านความสามารถ	.237**	-.016	-.121	.204*	.376**	1		
7. การคลั่งไคล้ศิลปิน	-.202*	-.080	.423**	.012	-.075	-.008	1	
8. การฟื้นคืนพลัง	.010	-.066	.019	.194*	.236**	.428**	-.047	1

** ค่าความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01 * ค่าความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	จุฑามาศ มงคลอำนาจ
วัน เดือน ปี เกิด	22 กรกฎาคม 2537
สถานที่เกิด	กรุงเทพฯ
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	ตำบลท่าตลาด อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY